

Sveriges medelfristiga finans- och strukturpolitiska plan för 2025–2028

Innehållsförteckning

Inledning	3
1 Översikt över Sveriges finanspolitiska åtagande enligt EU:s ramverk för ekonomisk styrning	5
1.1 Sveriges nettoutgiftsbana.....	5
1.2 Scenario som ligger till grund för nettoutgiftsbanan.....	7
1.2.1 Makroekonomiskt scenario.....	8
1.2.2 Scenario för de offentliga finansernas utveckling 2023–2028.....	11
1.2.3 Scenarier för skuldutvecklingen t.o.m. 2038	15
1.2.4 Skillnader mellan regeringens och kommissionens ekonomiska scenarier	19
1.3 Förhållandet mellan Sveriges finanspolitiska ramverk och EU-ramverket	21
2 Ansvarsförbindelser och garantier	23
2.1 Garantiportföljens sammansättning	23
2.2 Risk och förväntade förluster i statens garantiportfölj	24
3 Reformers och investeringar	25
3.1 Bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning	27
3.2 En rättvis grön och digital omställning	29
3.3 Kompensatoriska insatser inom utbildning och arbetsmarknad.....	33
3.4 Uppbyggnad av försvarsförmågor	37
3.5 Offentliga investeringsbehov	38
4 Sveriges återhämtnings- och resiliensplan samt partnerskapsöverenskommelse ..	42
4.1 Sveriges återhämtningsplan.....	42
4.2 Sveriges partnerskapsöverenskommelse	42
4.3 Förenlighet med och synergier mellan den medelfristiga planen, återhämtningsplanen och partnerskapsöverenskommelsen	44
Bilaga: Sammanställning av teknisk information från Europeiska kommissionen till Sverige	46

Inledning

EU:s ramverk för ekonomisk styrning (EU-ramverket) är en uppsättning regler och förfaranden för multilateral samordning och övervakning av den ekonomiska politiken, finanspolitiken, sysselsättningspolitiken och socialpolitiken inom EU. Det arbete som utförs enligt EU-ramverket samordnas huvudsakligen genom en årlig process som kallas för den europeiska planeringsterminen. De delar av EU-ramverket som reglerar styrningen av medlemsstaternas finanspolitik kallas stabilitets- och tillväxtpakten. Stabilitets- och tillväxtpakten består av två delar, dels en förebyggande del, som ska främja budgetdisciplin och en hållbar skuldutveckling i medlemsstaterna på medellång sikt, dels en korrigerande del, som ska säkra att medlemsstaterna vidtar lämpliga åtgärder vid alltför höga offentliga underskott eller statskulder.

En reform av EU-ramverket, inklusive stabilitets- och tillväxtpakten, trädde i kraft den 30 april 2024. Reformen innebär bl.a. att förordning (EG) 1466/97¹, som reglerar den förebyggande delen av ramverket, har ersatts med en ny förordning (EU) 2024/1263². Samtidigt gjordes ändringar i förordning (EU) 1497/67³, som reglerar den korrigerande delen av ramverket, genom förordning (EU) 2024/1264⁴.

Enligt den nya förordningen (EU) 2024/1263 ska samtliga medlemsstater ta fram en nationell medelfristig finans- och strukturpolitisk plan (medelfristig plan) som löper över fyra eller fem år, beroende på hur lång mandatperioden är i den berörda medlemsstaten. Den medelfristiga planen ska bl.a. innehålla information om medlemsstatens finanspolitik samt uppgifter om vissa reformer och investeringar. Medlemsstaternas medelfristiga planer har en central roll i samordningen av arbetet enligt EU-ramverket och för övervakningen av att ramverket följs.

När det gäller finanspolitiken ska den medelfristiga planen innehålla ett finanspolitiskt åtagande i form av en s.k. nettoutgiftsbana som är knuten till målet att främja skuld-hållbarhet i medlemsstaten. Nettoutgiftsbanan ska också uppfylla stabilitets- och tillväxtpaktens krav, som ser olika ut beroende på den berörda medlemsstatens offentligfinansiella utmaningar. För att visa att kraven uppnås ska den medelfristiga planen även innehålla information om de makroekonomiska och offentligfinansiella variabler som ligger till grund för skattningen av nettoutgiftsbanan samt om ansvarsförbindelser. En redogörelse för detta lämnas i avsnitt 1 och 2.

När det gäller reformer och investeringar ska den medelfristiga planen redogöra för hur medlemsstaten adresserar de huvudsakliga utmaningarna som identifierats inom ramen för den europeiska planeringsterminen, särskilt de landsspecifika rekommendationerna, och de EU-gemensamma prioriteringarna: en rättvis grön omställning, en rättvis digital omställning, social och ekonomisk resiliens, energitrygghet och, vid behov, uppbyggnaden av försvarsförmågor. En redogörelse för detta lämnas i avsnitt 3 och 4.

Den medelfristiga planen omfattar perioden 2025–2028 och kommer att följas upp genom lägesrapporter som ska lämnas in till den Europeiska kommissionen senast den 30 april varje år under genomförandeperioden. Även de kommande medelfristiga

¹ Rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97.

³ Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott.

⁴ Rådets förordning (EU) 2024/1264 av den 29 april 2024 om ändring av förordning (EG) nr 1467/97 om påskyndande och klargörande av genomförandet av förfarandet vid alltför stora underskott.

planerna ska lämnas in den 30 april under det aktuella inlämningsåret men den första planen ska lämnas in under hösten 2024. Den medelfristiga planen ersätter, tillsammans med de årliga lägesrapporterna, det konvergensprogram och det nationella reformprogram som Sverige tidigare har lämnat in årligen till kommissionen i enlighet med den nu upphävda förordningen (EG) 1466/97.

Riksdagen fick information om Sveriges medelfristiga plan den 1 oktober 2024. Den 10 oktober 2024 beslutade regeringen om Sveriges medelfristiga plan.

1 Översikt över Sveriges finanspolitiska åtagande enligt EU:s ramverk för ekonomisk styrning

I detta avsnitt redovisas Sveriges nettoutgiftsbana som är det finanspolitiska åtagandet enligt EU:s ramverk för ekonomisk styrning (EU-ramverket). Därefter redogörs för det ekonomiska scenario som ligger till grund för skattningen av nettoutgiftsbanan, inklusive de makroekonomiska och offentligfinansiella variabler som är nödvändiga för att bedöma om nettoutgiftsbanan är förenlig med EU-ramverket. Avslutningsvis redovisas hur Sveriges finanspolitiska ramverk förhåller sig till EU-ramverket.

1.1 Sveriges nettoutgiftsbana

Sverige ska som medlemsstat leva upp till stabilitets- och tillväxtpaktens regler för att främja hållbara offentliga finanser. Av reglerna framgår bl.a. att medlemsstaterna ska följa två budgetpolitiska gränsvärden. Det ena är att den offentliga sektorns finansiella sparande inte får understiga -3 procent av BNP, det andra att den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld (den s.k. Maastrichtskulden) inte får överstiga 60 procent av BNP.

Enligt förordning (EU) 2024/1263 ska samtliga medlemsstater presentera en nettoutgiftsbana som anger en årlig och en kumulativ tillväxttakt för nationellt finansierade primära nettoutgifter (nettoutgifter). Nettoutgiftsbanan bestäms av medlemsstaterna, men måste förhålla sig till en övre gräns för tillväxttakten i nettoutgifterna som följer av EU-ramverkets krav på hållbara offentliga finanser.

För Sveriges del innebär detta att nettoutgiftsbanan ska tillse att den offentliga sektorns finansiella sparande och den konsoliderade bruttoskulden håller sig inom ovan angivna gränsvärden på medellång sikt, dvs. under den medelfristiga planens fyra år och de efterföljande tio åren. Bedömningen av huruvida nettoutgiftsbanan uppfyller dessa krav ska enligt EU-ramverket göras i enlighet med en EU-gemensam metodologi⁵.

Medlemsstater som inte bryter mot EU-ramverkets gränsvärden har en möjlighet att begära vägledning för skattningen av nettoutgiftsbanan i form av s.k. teknisk information från kommissionen. Informationen anger en skattad gräns för det primära strukturella sparande som krävs för att medlemsstaterna ska uppfylla de krav som nämns ovan, nämligen att den offentliga sektorns finansiella sparande och bruttoskuld ligger inom gränsvärdena på medellång sikt. Sverige har begärt teknisk information från kommissionen och denna indikerar inget behov av finanspolitisk anpassning under den period som den medelfristiga planen omfattar. Kommissionen har vid framtagandet av informationen utgått ifrån den EU-gemensamma metodologin, där ett underliggande ekonomiskt scenario ligger till grund för skattningen. Detta scenario utgår i sin tur ifrån kommissionens vårprognos 2024. En sammanställning av den tekniska informationen har lämnats i en bilaga till denna plan.

Sveriges underliggande scenario för nettoutgiftsbanan har dock skattats med delvis andra ingångsvärden och antaganden än den tekniska informationen, men i enlighet med den EU-gemensamma metodologin. Detta beror i huvudsak på att det har tillkommit information och ekonomiska utfall sedan kommissionens vårprognos 2024.

⁵ Debt Sustainability Monitor 2023.

Av detta följer också en ny skattning av gränsen för det primära strukturella sparandet. Denna skattning resulterar i samma slutsats som i den tekniska informationen, nämligen att det primära strukturella sparandet inte får understiga -1,8 procent av potentiell BNP år 2028 om EU-ramverkets krav ska uppfyllas på medellång sikt fram t.o.m. 2038. Skillnaderna mellan den tekniska informationens scenario och nettoutgiftsbansans scenario förklaras mer i detalj i avsnitt 1.2.4.

Nettoutgiftsbanan redovisas i tabell 1.1 och bygger på ett ekonomiskt scenario som förutsätter en utveckling där det primära strukturella sparandet minskar till, men inte understiger, den skattade gränsen och därmed uppfyller EU-ramverkets krav. Det innebär att Sveriges nettoutgiftsbana beskriver en övre gräns för tillväxten av nettoutgifterna, som motsvarar ett minskat primärt strukturellt sparande till -1,8 procent av potentiell BNP år 2028. Denna nivå på det strukturella sparandet antas vara oförändrad t.o.m. 2038. En mer detaljerad redogörelse för nettoutgiftsbanan följer nedan (Skattning av nettoutgiftsbanan) och en beskrivning av det underliggande ekonomiska scenariot ges i avsnitt 1.2.

Mot denna bakgrund är nettoutgiftsbanan varken att betrakta som en prognos eller en lämplig utveckling av de offentliga finanserna, utan ska i stället ses som en skattning av var gränserna går enligt EU-ramverket. I detta avseende kan det noteras att Sveriges finanspolitik, som fastställs inom ramen för den årliga budgetprocessen, också har att förhålla sig till det nationella finanspolitiska ramverket. Sveriges finanspolitiska ramverk sätter i detta avseende striktare restriktioner för den offentliga sektorns finansiella sparande och bruttoskuld än EU-ramverket (se avsnitt 1.3).

Den finanspolitiska övervakningen inom EU kommer att baseras på medlemsstaternas nettoutgiftsbananor. Som en del av detta förfarande kommer Sverige, under den medelfristiga planens genomförandeperiod, att presentera årliga lägesrapporter som redogör för tillväxttakten i nettoutgifterna och hur dessa förhåller sig till nettoutgiftsbanan.

Tabell 1.1 Sveriges finanspolitiska åtagande, nettoutgiftsbanan

Procentuell utveckling

	2024	2025	2026	2027	2028
Nationellt finansierade nettoutgifter, årlig förändring	6,4	4,0	4,4	4,4	4,6
Kumulativ förändring från 2023		10,7	15,5	20,6	26,1

Anm.: Nettoutgiftsbanan baseras på den EU-gemensamma metodologin.

Källa: Egna beräkningar.

Skattning av nettoutgiftsbanan

Den skattade utvecklingen av nettoutgiftsbanan i Tabell 1.1 baseras på utfallet för 2023 för den offentliga sektorns finansiella sparande och konsoliderande bruttoskuld enligt den rapportering som sker till Eurostat enligt reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten, utgiftsnivån 2024 är i enlighet med prognosen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1). Nettoutgiftsbanan för de nästkommande fyra åren baseras på ett ekonomiskt scenario där utvecklingen av de primära nettoutgifterna följer antagandet att det primära strukturella sparandet successivt minskar från 0,2 procent av potentiell BNP 2024 till -1,8 procent av potentiell BNP 2028. Det innebär en årlig försvagning av det primära strukturella sparandet som andel av potentiell BNP på ca 0,5 procentenheter. Skattningen av det primära strukturella sparandet grundar sig i sin tur på den EU-gemensamma metodologin som innebär att en budgetelasticitet på 0,553 används på BNP-gapet (det samlade måttet på resursutnyttjandet i ekonomin, se avsnitt 1.2.1 för en utförligare beskrivning)⁶. Budgetelasticiteten är en skattning av hur många

⁶ Numerical examples and technical aspects for "hands-on" experts, European Commission 2019.

procentenheter det finansiella sparandet förändras om BNP-gapet ändras med 1 procentenhet. Utifrån den skattade nettoutgiftsbanan ökar utgifterna kumulativt med drygt 26 procent fram t.o.m. 2028.

Nettoutgiftsbanan visar ett scenario för utvecklingen av utgifterna som i enlighet med förordning (EU) 2024/1263 är justerade för följande faktorer:

- ränteutgifter
- konjunkturrelaterade utgifter för arbetslöshetsersättning
- utgifter för EU-program som till fullo motsvaras av inkomster i form av EU-medel, bl.a. Faciliteten för återhämtning och resiliens (RRF)
- Sveriges utgifter för samfinansiering av program och fonder som finansieras av EU
- aktiv finanspolitik som rör skatteförändringar och övriga diskretionära inkomståtgärder.

De nyckelvariabler som ligger till grund för skattningen av nettoutgiftsbanan redovisas i tabell 1.2. En mer detaljerad redovisning av utgifterna finns i anslutning till tabell 1.8–tabell 1.10 i avsnitt 1.2.2.

Tabell 1.2 Nyckelvariabler

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2023, scenario 2024–2028

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Potentiell BNP	1,5	1,4	1,6	1,8	1,7	1,8
BNP-deflator	6,0	2,8	1,4	1,6	1,7	1,8
Finansiellt sparande ¹	-0,6	-1,7	-1,5	-1,6	-1,9	-2,2
Strukturellt sparande ²	0,3	-0,5	-0,9	-1,4	-2,0	-2,5
Primärt strukturellt sparande ¹	1,0	0,2	-0,3	-0,8	-1,3	-1,8
Bruttoskuld ¹	31,7	32,7	33,3	34,0	34,9	36,2
Förändring av bruttoskuld ¹	-2,2	1,1	0,5	0,7	1,0	1,3

¹ Som andel av BNP.

² Som andel av potentiell BNP.

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin och utgår i huvudsak från prognosen för 2024 i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

1.2 Scenario som ligger till grund för nettoutgiftsbanan

Det scenario som redovisas nedan baseras på den EU-gemensamma metodologin och på antagandet att det primära strukturella sparandet successivt minskar till den skattade lägsta gräns som uppfyller EU-ramverkets krav på hållbara offentliga finanser. Scenariot ska därmed inte tolkas som en sannolik utveckling av makroekonomin och de offentliga finanserna i Sverige. Det är varken en prognos eller en utveckling som nödvändigtvis är lämplig. I stället kan det beskrivas som ett scenario där den offentligfinansiella utvecklingen väntas ligga på den miniminivå som följer av EU-ramverket. År 2024 baseras scenariot på en kortfristig prognos enligt budgetpropositionen för 2025. Därmed beaktas mer aktuell information än den som kommissionen hade tillgång till i sin vårprognos 2024, t.ex. revideringar av nationalräkenskaperna i den s.k. allmänna översynen. Utvecklingen år 2025 och framåt skattas enligt den EU-gemensamma metodologin.

1.2.1 Makroekonomiskt scenario

Svensk ekonomi

Tillväxten i Sverige har stagnerat de senaste två åren och svensk ekonomi bedöms ha befunnit sig i en lågkonjunktur sedan 2023. Den inhemska efterfrågan på varor och tjänster har varit svag eftersom hushåll och företag har pressats hårt av hög inflation och snabbt stigande räntor.

Framåtblickande indikatorer, så som näringslivets konfidensindikator och hushållsförtroendet, har förbättrats under 2024 men är fortsatt en bit under sina historiskt genomsnittliga nivåer. Lägre inflation och räntor samt stigande reallöner väntas bidra till att hushållens konsumtion ökar framöver. Bostadsmarknaden har visat vissa tecken på återhämtning och antalet bostäder som har börjat byggas har ökat något, men det väntas ta tid innan bostadsbyggandet tar fart. Bostadsinvesteringarna väntas därför fortsätta att tynga BNP-tillväxten 2024.

En konjunkturåterhämtning inleds mot slutet av 2024 när BNP-tillväxten väntas tillta. Utöver hushållens konsumtion och investeringar väntas även en starkare omvärldsefterfrågan bidra till att svensk export av varor och tjänster ökar. BNP-tillväxten ökar därför relativt snabbt 2025, för att efterkommande år stiga något långsammare (se tabell 1.3).

Läget på den svenska arbetsmarknaden har tydligt försämrats under 2023 och den första halvan av 2024. Sysselsättningen har minskat samtidigt som arbetslösheten har ökat. Vissa arbetsmarknadsindikatorer har visserligen förbättrats något under 2024, men generellt tyder indikatorerna på en svag utveckling även framöver. Antalet konkurser har exempelvis minskat, men från höga nivåer. Även anställningsplanerna i näringslivet har ökat enligt Konjunkturbarometern, men är på jämförelsevis låga nivåer. Efterfrågan på arbetskraft bedöms därför bli svag även andra halvåret 2024 (se tabell 1.4).

Inflationen, mätt med harmoniserat index för konsumentpriser (HIKP), har fallit tydligt under 2023 och 2024. Den lägre inflationstakten beror främst på lägre energipriser och en låg varuinflation. Tjänsteinflationen är fortsatt förhöjd, men även den har minskat. Det svaga konjunkturläget och hushållens jämförelsevis svaga köpkraft väntas leda till att företag måste begränsa sina prisökningar för att bibehålla efterfrågan. Därtill väntas importkostnaderna endast stiga måttligt, i kontrast till de mycket stora kostnadsökningarna under inflationsuppgången 2022. Dämpade energipriser och en svag inhemska efterfrågan väntas hålla inflationen under målet på 2 procent andra halvåret 2024 (se tabell 1.5).

Tabell 1.3 Försörjningsbalans

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2023, scenario 2024–2028

		Nivå ¹						
ESA-kod		2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP								
BNP (fasta priser)	B1*g	6 206	-0,2	0,8	2,9	2,5	2,2	2,1
BNP-deflator		1,00	6,0	2,8	1,4	1,6	1,7	1,8
BNP (löpande priser)	B1*g	6 206	5,8	3,6	4,3	4,1	3,9	3,9
Försörjningsbalans								
Hushållens konsumtionsutgifter	P.3	2 782	-2,3	0,3	-	-	-	-
Offentliga konsumtionsutgifter	P.3	1 621	1,0	0,7	-	-	-	-
Fasta bruttoinvesteringar	P.51	1 555	-1,3	-0,2	-	-	-	-
Export av varor och tjänster	P.6	3 425	3,3	2,2	-	-	-	-
Import av varor och tjänster	P.7	3 177	-1,0	0,4	-	-	-	-
Bidrag till BNP-tillväxten								
Slutlig inhemsk efterfrågan			-1,0	0,3	-	-	-	-
Lagerinvesteringar	P.52+P.53		-1,3	-0,4	-	-	-	-
Nettoexport	B.11		2,3	1,0	-	-	-	-

Anm.: Fasta priser, referensår 2023, inte kalenderkorrigerade värden. Scenariot för 2024 utgår ifrån prognos i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1). BNP i fasta respektive löpande priser samt BNP-deflatorn skattas enligt den EU-gemensamma metodologin.

¹ Miljarder kronor.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.4 Arbetsmarknad

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2023, scenario 2024

		Nivå		
ESA-kod		2023	2023	2024
Antal sysselsatta ¹		5 462	1,1	-0,0
Antal arbetade timmar per sysselsatt ²		1579	0,3	0,0
Real BNP per sysselsatt			-1,3	0,8
Real BNP per arbetad timme			-1,6	0,8
Lönekostnader ³	D.1	2 932	6,4	4,7
Lönekostnader per sysselsatt ⁴		537	5,2	4,7
Arbetslöshet ⁵		440	7,7	8,3

¹ Sysselsatta enligt nationalräkenskapernas definition. Nivå i tusental personer.

² Antal arbetade timmar per sysselsatt enligt nationalräkenskapernas definition. Nivå i tiotusentals timmar per år.

³ Nivå i miljarder kronor.

⁴ Nivå i tusental kronor.

⁵ Nivå i tusentals personer. Övriga kolumner avser procent av arbetskraften.

Anm.: Scenariot för 2024 utgår från prognosen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 1.5 Priser och deflatorer

Procentuell förändring. Utfall 2023, scenario 2024

	2023	2024
Deflator för hushållens konsumtion	6,4	1,9
HIKP ¹	5,9	1,9
Deflator för offentliga konsumtionsutgifter	7,2	4,4
Investeringsdeflator	5,1	1,6
Exportprisdeflator (varor och tjänster)	4,9	-1,0
Importprisdeflator (varor och tjänster)	5,3	-1,8

¹ Index, 2015=100.

Anm.: Scenariot för 2024 utgår från prognosen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Potentiell BNP-tillväxt och resursutnyttjande

Svensk ekonomi bedöms befinna sig i en lågkonjunktur. Detta illustreras av att det s.k. BNP-gapet, som är ett samlat mått på resursutnyttjandet i ekonomin, har varit negativt sedan 2023 (se

i ett scenario där det primära strukturella sparandet antas vara oförändrat på 2025 års nivå och framåt skulle konjunkturrell balans uppnås 2028, och bnp-gapet hade då slutits detta år. bnp-gapet i tabell 1.6 följer däremot det scenario som ligger till grund för nettoutgiftsbanan, där det primära strukturella sparandet minskar. i detta scenario är finanspolitiken mer expansiv jämfört med ett scenario med oförändrat strukturellt sparande på 2024 års nivå. det medför att den faktiska bnp-tillväxten väntas bli högre. bnp-gapet skiftar således från att vara svagt negativt 2026 till att därefter bli något positivt innan det sluts omkring 2030.

tabell 1.6). BNP-gapet relaterar faktisk BNP till potentiell BNP, dvs. den nivå på produktionen som skulle uppstå vid konjunkturrell balans. Eftersom faktisk BNP väntas befinna sig på en lägre nivå än potentiell BNP under flera år framöver väntas BNP-gapet vara negativt även under kommande år. Konjunkturläget väntas dock förbättras successivt fr.o.m. 2025. Varken resursutnyttjandet eller potentiell BNP är observerbara och kan därför inte mätas exakt, utan behöver bedömas utifrån teoretiska modeller och indikatorer. I detta scenario baseras skattningen av potentiell BNP och BNP-gapet på den EU-gemensamma metodologin. Skattningen har uppdaterats med senare data och skiljer sig således något från den utveckling som antas i den tekniska informationen (se avsnitt 1.2.4 för ytterligare beskrivning av skillnaderna mellan scenariot och den tekniska informationen). Potentiell BNP-tillväxt väntas uppgå till i genomsnitt 1,6 procent per år 2023–2028.

I ett scenario där det primära strukturella sparandet antas vara oförändrat på 2025 års nivå och framåt skulle konjunkturrell balans uppnås 2028, och BNP-gapet hade då slutits detta år. BNP-gapet i tabell 1.6 följer däremot det scenario som ligger till grund för nettoutgiftsbanan, där det primära strukturella sparandet minskar. I detta scenario är finanspolitiken mer expansiv jämfört med ett scenario med oförändrat strukturellt sparande på 2024 års nivå. Det medför att den faktiska BNP-tillväxten väntas bli högre. BNP-gapet skiftar således från att vara svagt negativt 2026 till att därefter bli något positivt innan det sluts omkring 2030.

Tabell 1.6 Potentiell BNP och resursutnyttjande

Procentuell förändring om inte annat anges

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Potentiell BNP	1,5	1,4	1,6	1,8	1,7	1,8
Bidrag till potentiell tillväxt						

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
<i>varav arbetade timmar</i>	0,6	0,4	0,4	0,6	0,6	0,6
<i>varav kapital</i>	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5
<i>varav total faktorproduktivitet</i>	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6
BNP-gap ¹	-1,6	-2,2	-1,0	-0,3	0,2	0,5

¹ Skillnaden mellan den faktiska och potentiella nivån i procent av den potentiella nivån.

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Internationell och finansiell ekonomi

Lägre inflation och mindre strama finansiella villkor bedöms bidra till att den ekonomiska aktiviteten i EU förbättras 2024 och att tillväxten tilltar (se tabell 1.7). Även om BNP i världen utvecklas i ungefär samma takt 2024 som 2023, väntas världshandeln öka i snabbare takt. Det väntas i sin tur medföra en högre importtillväxt. Detta bedöms ha en positiv påverkan på svensk export. Den svenska kronan har försvagats sedan slutet av 2023. Korta räntor bedöms sjunka i takt med att centralbankerna sänker sina styrräntor.

Tabell 1.7 Nyckeltal internationella och finansiella variabler

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2023, scenario 2024–2028

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Korta räntor ¹	3,7	3,7	3,1	3,0	3,0	2,9
Långa räntor ¹	2,5	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5
Växelkurs USD per EUR	1,08	1,08	-	-	-	-
Växelkurs SEK per EUR	11,5	11,4	-	-	-	-
BNP, världen exkl. EU ^{1,2}	3,6	3,4	-	-	-	-
BNP, EU ¹	0,4	0,7	-	-	-	-
Importvolym, världen	0,2	2,7	-	-	-	-
Råoljepris ³	82,5	82,2	-	-	-	-

¹ Procent, årsgenomsnitt.

² BNP sammanviktad med köpkraftsjusterade (PPP) BNP-vikter enligt internationella valutafonden.

³ Brent, US-dollar per fat. Prognos avser 10-dagars genomsnitt för terminsprisinställningen 2024-07-31.

Anm.: Scenariot utgår från prognosen för 2024 i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1). Långa och korta räntor baseras på ränteterminer i enlighet med den EU-gemensamma metodologin.

Källor: Macrobond och egna beräkningar.

1.2.2 Scenario för de offentliga finansernas utveckling 2023–2028

Nedan redovisas utfall samt bedömningar av de offentligfinansiella variabler som ligger till grund för nettoutgiftsbanan som presenteras i avsnitt 1.1. Skattningen av nettoutgiftsbanan utgår från utfall enligt nationalräkenskaperna för 2023 samt från prognosen för 2024 i budgetpropositionen för 2025. För perioden 2025–2028 baseras den offentligfinansiella utvecklingen på det makroekonomiska scenario som beskrivs i avsnitt 1.2.1, vilket inkluderar antagandet att det primära strukturella sparandet successivt minskar till sin skattade gräns år 2028.

Tabell 1.8 Offentliga sektorns finanser, del I

Procent av BNP om inte annat anges. Utfall 2023, scenario 2024–2028

	ESA-kod	Nivå mdkr, 2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Inkomster								
1	Produkt- och produktionsskatter	D.2	1 324	21,3	20,8			
2	Direkta skatter	D.5	1 076	17,3	17,7			
3	Socialförsäkringsavgifter	D.61	216	3,5	3,6			
4	Övriga inkomster	(P.11 + P.12 + P.131 + D.39 + D.4 + D.7)	391	6,3	6,7			
5	Kapitalskatt	D.91	M	M				
6	Övriga inkomster från kapital	D.92 + D.99	23	0,4	0,4			
7	Totala inkomster	TR	3 031	48,8	49,4			
8	<i>varav transfereringar från EU</i>	<i>D.7EU + D.9EU</i>	12	0,2	0,3			
9	totala inkomster exkl. tabelltransfereringar från EU		3 019	48,7	49,1			
10	Inkomståtgärder		32	0,5	-0,4			
11	Tillfälliga inkomster		0	0,0	0,0			
Utgifter								
12	Löner och kollektiva avgifter	D.1	765	12,3	12,7			
13	Förbrukning	P.2	527	8,5	8,6			
14	Ränteutgifter	D.41	45	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7
15	Sociala förmåner andra än i natura	D.62	711	11,5	11,8			
16	Sociala transfereringar i natura	D.632	214	3,5	3,5			
17	Subventioner	D.3	96	1,6	1,3			
18	Övriga utgifter	D.29 + (D.4-D.41) + D.5 + D.7 + D.8	359	5,8	6,7			
19	Fasta bruttoinvesteringar	P.51	325	5,2	5,4			
20	<i>varav nationellt finansierade offentliga investeringar</i>		317	5,1	5,3	5,6	5,7	5,7
21	Kapitaltransfereringar	D.9	27	0,4	0,4			
22	Övriga kapitalutgifter	P.52 + P.53 + NP	0	0,0	-0,1			
23	Totala utgifter	TE	3 070	49,5	51,1			
24	<i>varav utgifter finansierade av transfereringar från EU</i>	<i>D.7EU+D.9EU</i>	12	0,2	0,3			
25	Nationellt finansierade utgifter	TE	3 058	49,3	50,8			
26	Nationellt samfinansierade program finansierade av Europeiska kommissionen		7	0,1	0,1			
27	Cyklisk komponent av arbetslöshetsstöd		7	0,1	0,2			
28	One-off (exkl. EU-finansierade åtgärder)			0,0				
29	Nationellt finansierade primära utgifter, netto		2 999	48,3	49,9			
Nationellt finansierade primära utgifter, netto								
30	Nationellt finansierade primära utgifter, netto, procentuell förändring	Tabell 1a, rad 1			6,4	4,0	4,4	4,4
								4,6

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin och utgår från prognosen för 2024 i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Källor: Statistiska centralbyrån, egna beräkningar och Europeiska kommissionen.

Ett primärt strukturellt sparande enligt den skattade gränsen på -1,8 procent av potentiell BNP 2028 innebär en försvagning av det primära strukturella sparandet med knappt 2 procent av BNP jämfört med 2024 års nivå. Detta motsvarar en övre gräns för de primära nettoutgifterna som innebär en årlig försvagning av det primära strukturella sparandet med 0,5 procent av potentiell BNP per år. Med ett sådant scenario skulle nettoutgifterna öka med 4,0–4,6 procentenheter per år t.o.m. 2028 i förhållande till utgifternas andel av potentiell BNP 2024. Den offentliga skuldsättningen bedöms samtidigt öka till 36,2 procent av BNP 2028 (se tabell 1.8 och tabell 1.9).

Vid skattningen av nettoutgiftsbanan görs först en justering för de utgifter som finansieras genom EU-stöd, exempelvis RRF-medlen (se rad 24 i tabell 1.8). Vidare görs en justering för den del som Sverige minst måste vara med och finansiera av de fonder som samfinansieras med EU (se rad 26 i Tabell 1.8).

Tabell 1.9 Offentliga sektorns finanser, del II

Procentuell förändring om inte annat anges. Utfall 2023, scenario 2024–2028

	ESA-kod	Nivå mdkr, 2023	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Balanser									
31	Finansiellt sparande	B.9	-39	-0,6	-1,7	-1,5	-1,6	-1,9	-2,2
32	Primärt finansiellt sparande	B.9-D.41P	6	0,1	-1,0	-0,9	-1,0	-1,2	-1,5
Konjunkturjustering									
33	Strukturellt sparande		0,3	-0,5	-0,9	-1,4	-2,0	-2,5	
34	Primärt strukturellt sparande		1,0	0,2	-0,3	-0,8	-1,3	-1,8	
Offentlig skuld									
35	Bruttoskuld	1 966	31,7	32,7	33,3	34,0	34,9	36,2	
36	Förändring av bruttoskuld	-14	-2,2	1,1	0,5	0,7	1,0	1,3	
37	Bidrag till förändringen								
38	Primärt finansiellt sparande		-0,1	1,0	0,9	1,0	1,2	1,5	
39	Snöbollseffekt		-1,1	-0,5	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6	
40	<i>varav ränteutgifter</i>		0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	
41	<i>varav tillväxt</i>		0,1	-0,3	-0,9	-0,8	-0,7	-0,7	
42	<i>varav inflation</i>		-1,9	-0,8	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	
43	Stockflödes-justering		-1,0	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	
44	Implicit ränta på bruttoskulden, procent		2,2	2,1	2,0	2,0	2,1	2,1	

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin och utgår från prognosen för 2024 i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).
Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Genom dessa justeringar redovisas Sveriges s.k. inhemskt finansierade utgifter. Från denna nivå dras utgifter för delar av konjunkturrelaterade utgifter för arbetslöshetsersättning. Skattningen av dessa utgifter baseras på utgifter enligt Classification of the functions of government (COFOG) i proportion till förväntat arbetslöshetsgap skattat enligt den EU-gemensamma metodologin för produktionsgapet.

När avdrag har gjorts för EU-finansiering och dessa konjunkturrelaterade utgifter erhålls den strukturella utvecklingen av de inhemskt finansierade utgifterna. Därefter justeras utgifterna för räntebetalningar för att få fram de strukturella primära inhemskt finansierade utgifterna (se rad 29 i tabell 1.8). Slutligen görs en avräkning för diskretionära inkomsttätgärder. Om t.ex. inkomstskatten sänks ett år är effekten på de offentliga finanserna att likställa med en utgiftsökning.

De diskretionära inkomståtgärder som påverkar nettoutgiftsbanan 2023 och 2024 redovisas i tabell 1.10. Åtgärderna redovisas som nettoeffekter för förändringar av intäkterna från den skatt som respektive regeländring avser. Referensalternativet vid tolkningen av effekterna är hur skatteintäkterna skulle ha förväntats utvecklas i frånvaro av regeländringar. Dessa effekter har räknats av från utgifterna för att få fram nettoutgiftsbanan. Utöver en direkt effekt kan en regeländring även ge upphov till indirekta effekter på de offentliga finanserna av olika slag. Indirekta effekter uppstår om skatteändringen påverkar underlaget för andra skatter och därigenom påverkar de offentliga finanserna. I de offentligfinansiella effektberäkningarna tas normalt sett hänsyn till indirekta effekter i form av effekter av förändringar i bolagsskatt och inkomstskatt, om vinster och näringsinkomster påverkas av skatteändringen, samt förändringar i mervärdesskatten, om skatteändringen antas överföras på priserna. Den offentligfinansiella nettoeffekten utgörs av summan av ovan beskrivna effekter. Regelförändringar bidrog 2023 till att sammantaget förstärka det finansiella sparandet med 0,2 procent av BNP, men är 2024 neutrala för det finansiella sparandet.

Tabell 1.10 Skattade effekter av diskretionära inkomståtgärder

Förändring mellan år, procent av BNP

Åtgärd	Engångs- åtgärd	Delsektor	ESA-kod	2023	2024
1 Förstärkt jobbskatteavdrag på låga inkomster och medelinkomster		Stat	D.51		-0,2
2 Pausad uppräkningsgräns för statlig inkomstskatt 2024		Stat	D.51		0,2
3 Förstärkt förvärvsavdrag genomförs ej		Stat	D.51	0,1	0,0
4 Skattereduktion för förvärvsinkomst		Stat	D.51	-0,1	0,0
5 Tillfällig skattereduktion för arbetsinkomster för att hantera ökade arbetskostnader till följd av pandemin		Stat	D.51	0,1	0,0
6 Tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter för 19–23-åringar		Stat	D.51	0,2	0,0
7 Skattereduktion för investeringar		Stat	D.611r	0,1	0,0
8 Sänkt energiskatt på bensin och diesel samt följdändringar för lågbeskattad olja		Stat	D.29	-0,1	-0,1
9 Övrigt		Stat och kommunsektor	D.51	0,1	0,0
Total effekt av regeländringar				0,4	0,0
10 Kompensation för förhöjda elavgifter, hushåll		Stat	D.759	-0,3	0,0
11 Kompensation för förhöjda elavgifter, hushåll		Stat	D.759	0,1	-0,1
12 Kompensation för förhöjda elavgifter, företag		Stat	D.39p	0,3	-0,3
Total effekt av inkomståtgärder				0,5	-0,4

Anm.: Positivt tecken innebär en höjning av en diskretionär åtgärd. Övrigt inkluderar även åtgärder som kan röra inkomster utöver skatter, samt nettoeffekter av att en åtgärd påverkar andra skattebaser via regelverk.

Källa: Budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Utöver förändringar av skattesatser enligt tabell 1.10 medförde de medel som återfördes från Affärsverket svenska kraftnät till elkonsumenterna att den offentliga sektorns inkomster och utgifter var tillfälligt förhöjda 2022 och 2023. Förändringen 2023 jämfört med 2022 uppgick till ytterligare 0,2 procent av BNP. Efter att dessa elstöd har inkluderats blir den sammantagna effekten av diskretionära inkomståtgärder

0,5 procent av BNP 2023 samt -0,4 procent av BNP 2024. Nettoutgifterna justeras därför med dessa värden respektive år.

1.2.3 Scenarier för skuldutvecklingen t.o.m. 2038

I denna del beskrivs två scenarion över utvecklingen i Sverige t.o.m. 2038, med fokus på den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld (bruttoskuld). Bruttoskulden är det skuldbegrepp som används vid bedömningen av medlemsstaternas offentliga finanser enligt EU-ramverket. För Sveriges del innebär definitionen att skulden består av den konsoliderade statsskulden samt kommunsektorns och ålderspensions-systemets skulder på kapitalmarknaden, med avdrag för AP-fondernas innehav av statsobligationer. Utvecklingen av bruttoskulden beror dels på det finansiella sparandet (som kan fördelas på primärt sparande och ränteutgifter), dels på andra faktorer som inte är kopplade till det finansiella sparandet. De sistnämnda faktorerna rör periodiseringar och s.k. stockflödesjusteringar, som bl.a. utgörs av finansiella transaktioner.

Det första scenariot baseras på antagandet att nettoutgiftsbanan följer EU-ramverkets övre gräns för utgifternas tillväxt. Framskrivningen av skuldutvecklingen utgår således från nettoutgiftsbanan som beskrivs i avsnitt 1.2.2. Det andra scenariot, som kan ses som ett referensscenario, baseras på antagandet om oförändrad finanspolitik från 2024 och framåt. Finanspolitiken är då oförändrad i den bemärkelsen att det primära strukturella sparandet ligger kvar på 2024 års nivå som andel av potentiell BNP under hela perioden 2024–2038.

Scenario på medellång sikt baserat på antagandet att nettoutgiftsbanan följer den övre gränsen för utgifternas tillväxt

Scenariot baseras på ett antal antaganden som beskrivs nedan. Sveriges nettoutgiftsbana är utformad för att motsvara en övre gräns för tillväxten i nettoutgifterna under den medelfristiga planens fyra år. Antagandet i det underliggande scenariot innebär därför att hela budgetutrymmet till den övre gräns som nettoutgiftsbanan ger tas i anspråk. Tillkommande nettoutgifter, som ligger till grund för utgiftsbanan, består således av ospecificerade åtgärder.

Från och med 2028 bygger scenariot på antagandet att finanspolitiken är oförändrad i termer av att det strukturella primära sparandet uppgår till -1,8 procent av BNP t.o.m. slutåret 2038. Inga nya störningar antas påverka ekonomin, som antas vara i konjunkturell balans fr.o.m. 2029. Bedömningen av potentiell BNP baseras på den EU-gemensamma metodologin, men skiljer sig något från kommissionens tekniska information. Skillnaderna förklaras av att regeringens scenario tar hänsyn till uppdaterade historiska data (se avsnitt 1.2.4 för en utförligare beskrivning av skillnaderna mellan regeringens scenario och den tekniska informationen). Från och med 2034 är tillväxttakten för potentiell BNP densamma som den som publicerades i kommissionens åldranderapport för 2024⁷. Sveriges befolkning, som bl.a. är viktig vid bedömningen av potentiell BNP, antas växa och ändra sammansättning i enlighet med basscenariot i Eurostats senaste befolkningsframskrivning från mars 2023 och är densamma som i åldranderapporten för 2024. Även kostnader för åldrande baseras på den EU-gemensamma metodologin och är desamma som i kommissionens åldranderapport för 2024.

Stockflödesjusteringar utgörs bl.a. av finansiella transaktioner. Exempel på stockflödesfaktorer är köp och försäljning av tillgångar. I scenariot definieras stockflödes-

⁷ 2024 Ageing Report. Economic and Budgetary Projections for the EU Member States (2022–2070).

justeringar som sparandet i pensionssystemet. Från 2025 antas stockflödesjusteringen vara i nivå med en genomsnittlig utveckling av pensionssystemets sparande under perioden 2002–2023, motsvarande 0,4 procent av BNP. Den utvecklingen skiljer sig från kommissionens antagande i den EU-gemensamma metodologin där det är nolltillväxt samtliga år. Det innebär att scenariot har en något mindre gynnsam utveckling än den som kommissionen föreslår. Som en följd av ett något högre stockflöde har även kapitalinkomsterna justerats och antas under 2033–2038 vara något högre än det antagande som finns i den EU-gemensamma metodologin. Det motverkar till stor del avvikelsen i stockflödesjusteringen då det innebär en något mer gynnsam utveckling än den som kommissionen föreslår.

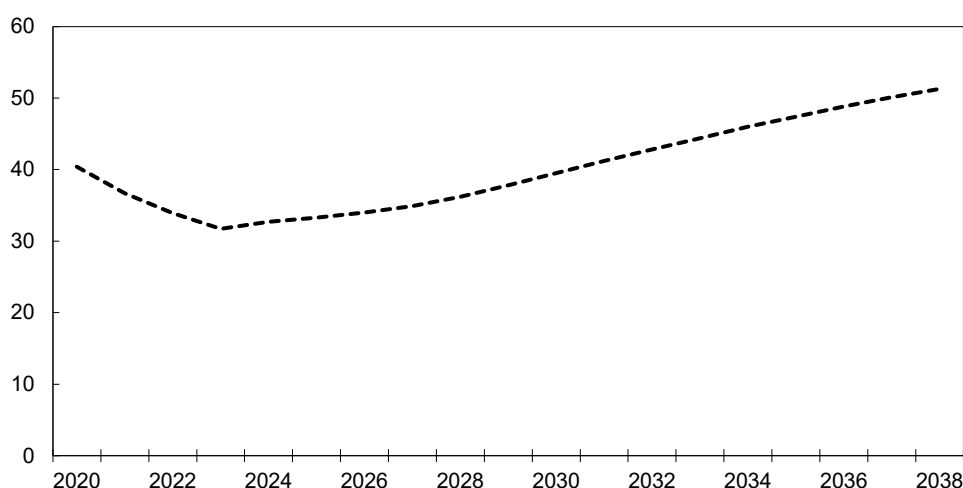
På längre sikt bestäms prisernas ökningstakt, den s.k. BNP-deflatorn, utifrån kommissionens antagande i den EU-gemensamma metodologin. Till följd av att utfallet från nationalräkenskaperna har beaktats skiljer sig dock siffrorna något från de som återfinns i kommissionens tekniska information. Även utvecklingen av den långa och korta räntan samt den implicita genomsnittsräntan, dvs. den faktiska räntebetalningen som andel av bruttoskulden, följer samma antaganden som i den EU-gemensamma metodologin. Den implicita räntan påverkas dock av skuldutvecklingen framöver varför denna avviker från de siffror som redovisas i kommissionens tekniska information.

Bruttoskulden växer på medellång sikt enligt nettoutgiftsbanan

Bruttoskulden uppgick till 31,7 procent av BNP 2023 (se diagram 1.1). Det är betydligt lägre än gränsvärdet om 60 procent av BNP som följer av EU-ramverket, och ligger inom intervallet i det nationella skuldankaret om 30–40 procent av BNP. Sveriges bruttoskuld är dessutom låg jämfört med många andra länder. I scenariot, som utgår från att nettoutgiftsbanan följer den övre tillåtna gränsen, växer bruttoskulden successivt varje år och överstiger det nationella skuldankaret 2031. I slutet av framskrivningsperioden, 2038, uppgår bruttoskulden till 51,3 procent av BNP och är således fortfarande lägre än EU:s gränsvärde om 60 procent av BNP.

Diagram 1.1 Den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld baserat på antagandet att nettoutgiftsbanan följer den övre tillåtna gränsen

Procent av BNP

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Att bruttoskulden väntas öka beror främst på att det finansiella sparandet tydligt minskar under framskrivningsperioden och uppgår till -2,9 procent av BNP 2038 (se tabell 1.11). Det följer av antagandet om ett oförändrat strukturellt primärt sparande

på -1,8 procent av BNP 2028–2038. Som en följd av den högre bruttoskulden stiger även ränteutgifterna successivt. Ränteutgifterna påverkas också av den implicita räntan, som ökar successivt fram till 2038. Den implicita räntan förblir alltså lägre än både den långa och den korta räntan under hela perioden.

Den långa räntan ökar successivt framöver och den korta räntan, som är på en förhöjd nivå i utgångsläget, väntas sjunka. BNP-deflatorn är på en förhöjd nivå i utgångsläget och växer därför långsammare de närmaste åren. På medellång sikt växer deflatorn med 2,4–2,5 procent, vilket är något snabbare än det historiska genomsnittet på 2,2 procent.

På längre sikt, fr.o.m. 2032, växer faktisk BNP i takt med potentiell BNP. I fasta priser innebär det en successivt stigande tillväxttakt, från 1,5 procent till 1,9 procent 2038. Det kan jämföras med ett historiskt genomsnitt under 2000-talet på 2,1 procent. Att potentiell BNP växer snabbare från 2034 beror främst på en snabbare produktivitetstillväxt.

Tabell 1.11 Scenario för skuldsättning och samlat saldo, baserat på antagandet att nettoutgiftsbanan följer den övre tillåtna gränsen

Procentuell förändring om inte annat anges

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Konsoliderad bruttoskuld ¹	31,7	32,7	33,3	34,0	34,9	36,2	37,8	39,5	41,2	42,8	44,4	46,0	47,4	48,8	50,1	51,3
Finansiellt sparande ¹	-0,6	-1,7	-1,5	-1,6	-1,9	-2,2	-2,4	-2,5	-2,7	-2,8	-2,9	-2,9	-2,9	-3,0	-2,9	-2,9
Primärt strukturellt sparande ²	1,0	0,2	-0,3	-0,8	-1,3	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Cyklisk komponent ²	0,9	1,2	0,5	0,2	-0,1	-0,3	-0,2	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tillfälliga utgifter ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ränteutgifter ¹	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,2
Lång ränta ³	2,5	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6	2,7	2,7	2,8	2,8	2,9	3,0	3,0
Kort ränta ³	3,7	3,7	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6
Implicit genomsnittsränta ³	2,2	2,1	2,0	2,0	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,4	2,4	2,4	2,5
Stockflödesjustering ¹	-1,0	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Potentiell BNP (fasta priser)	1,5	1,4	1,6	1,8	1,7	1,8	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9
BNP (fasta priser)	-0,2	0,8	2,9	2,5	2,2	2,1	1,4	1,4	1,3	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9
BNP-deflator	6,0	2,8	1,4	1,6	1,7	1,8	2,0	2,1	2,3	2,4	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4
BNP (löpande priser)	5,8	3,6	4,3	4,1	3,9	3,9	3,4	3,5	3,6	3,9	4,1	4,2	4,3	4,3	4,4	4,4

¹ Procent av BNP.

² Procent av potentiell BNP.

³ Procent.

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin och utgår i huvudsak från prognosen för 2024 i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Såväl de förlängda långfristiga och kortfristiga skulderna som de nya långfristiga och kortfristiga skulderna ökar som andel av BNP under hela framskrivningsperioden och bidrar därmed till ökningen av bruttoskulden (se tabell 1.12). Det största bidraget kommer från de förlängda kortfristiga skulderna.

Tabell 1.12 Skuldscenario baserat på antagandet att nettoutgiftsbanan följer den övre tillåtna gränsen

Procent av BNP

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Konsoliderad bruttoskuld	31,7	32,7	33,3	34,0	34,9	36,2	37,8	39,5	41,2	42,8	44,4	46,0	47,4	48,8	50,1	51,3
Förlängda långfristiga skulder	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Förlängda kortfristiga skulder	6,7	6,5	6,8	7,0	7,2	7,5	7,9	8,3	8,8	9,2	9,7	10,1	10,5	10,9	11,3	11,6
Nya långfristiga skulder	0,0	1,6	1,4	1,5	1,7	1,9	2,1	2,2	2,3	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5
Nya kortfristiga skulder	0,0	0,6	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Bruttoskulden sjunker i referensscenariot med oförändrad finanspolitik

I referensscenariot antas finanspolitiken vara oförändrad på så sätt att det primära strukturella sparandet ligger kvar på 2024 års nivå på 0,2 procent av potentiell BNP under hela framskrivningsperioden.

Ett sådant antagande har stor betydelse för utvecklingen av bruttoskulden, som minskar något på medellång sikt och uppgår till 29,4 procent av BNP 2038 (se tabell 1.13). Det finansiella sparandet är svagt negativt under hela framskrivningsperioden. BNP växer något långsammare i närtid jämfört med scenariot som utgår från antagandet att nettoutgiftsbanan följer den övre tillåtna gränsen, och ekonomin är i konjunkturell balans fr.o.m. 2028, enligt detta scenario. Det innebär att faktisk BNP och potentiell BNP växer i samma takt fr.o.m. 2029. Att ränteutgifterna är mer eller mindre oförändrade under hela framskrivningsperioden, trots att skulden minskar, beror på att impliciträntan ökar något. Ökningen av impliciträntan är dock mindre i referensscenariot jämfört med i scenariot som utgår från antagandet att nettoutgiftsbanan följer den övre tillåtna gränsen.

Varken långa räntor, korta räntor, potentiell BNP eller BNP-deflatorn förändras i detta referensscenario, utan har samma utveckling som i scenariot som utgår från antagandet att nettoutgiftsbanan följer den övre tillåtna gränsen. Den finanspolitiska multiplikatorn, som är på 0,75 procent av BNP samtliga år, antas vara densamma som redovisas i den tekniska informationen.

Tabell 1.13 Scenario för skuldsättning och samlat saldobaserat på antagandet om oförändrad finanspolitik (enligt referensscenariot)

Procentuell förändring om inte annat anges

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038
Konsoliderad bruttoskuld ¹	31,7	32,7	33,0	33,0	32,8	32,3	32,1	31,8	31,6	31,4	31,1	30,9	30,6	30,2	29,8	29,4
Finansiellt sparande ¹	-0,6	-1,7	-1,1	-0,8	-0,6	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5	-0,5	-0,4
Primärt strukturellt sparande ²	1,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Cyklisk komponent ²	0,9	1,2	0,7	0,5	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ränteutgifter ¹	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Lång ränta ³	2,5	2,4	2,4	2,5	2,5	2,5	2,6	2,6	2,6	2,7	2,7	2,8	2,8	2,9	3,0	3,0
Kort ränta ³	3,7	3,7	3,1	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,8	2,8	2,7	2,7	2,6	2,6	2,6
Implicit genomsnittsränta ³	2,2	2,1	2,0	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3
Potentiell BNP (fasta priser)	1,5	1,4	1,6	1,8	1,7	1,8	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9
BNP (fasta priser)	-0,2	0,8	2,5	2,3	2,2	2,2	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9
BNP-deflator	6,0	2,8	1,4	1,6	1,7	1,8	2,0	2,1	2,3	2,4	2,6	2,5	2,5	2,5	2,4	2,4
BNP (löpande priser)	5,8	3,6	4,0	3,9	3,9	4,1	3,6	3,7	3,8	3,9	4,1	4,2	4,3	4,3	4,4	4,4
Finanspolitisk multiplikator	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75

¹ Procent av BNP.

² Procent av potentiell BNP.

³ Procent.

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin och utgår i huvudsak från prognosen för 2024 i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

1.2.4 Skillnader mellan regeringens och kommissionens ekonomiska scenarier

Regeringens ekonomiska scenario, som ligger till grund för nettoutgiftsbanan, skiljer sig i vissa delar från det scenario som antas i den tekniska informationen från kommissionen. Regeringen har beaktat senare information, såsom utfall för BNP, sysselsättning, inflation och offentliga finanser. I samband med att utfallet för första kvartalet 2024 av nationalräkenskaperna publicerades, offentliggjordes även en s.k. allmän översyn av tidsserierna där källor och metoder uppdaterades. Denna översyn resulterade i substantiella revideringar av såväl den sammantagna nivån för faktisk BNP som fördelningen mellan olika komponenter som har betydelse för bl.a. bedömningen av potentiell BNP. Revideringarna inbegriper, men är inte begränsade till, nya nivåskattningar av investeringar och hushållens konsumtion, förbättrade skattningar av den dolda ekonomin och nya strukturer för näringslivets insatsförbrukning. Därtill har det skett ett byte från enkätbaserade till registerbaserade källor gällande sysselsättning som även får konsekvenser för skattningen av arbetade timmar. Ett exempel på följderna är att BNP har reviderats ned i nivå, medan sysselsättning och arbetade timmar har reviderats upp. Detta innebär att produktionen i Sverige har bestått av en substantiellt högre arbetskraftsinsatsandel än vad tidigare statistik har visat.

I regeringens scenario skattas potentiell BNP och BNP-gapet med den EU-gemensamma metodologin, men baserat på dessa uppdaterade data. Utöver utfallsdata baseras skattningen på kortfristiga antaganden för 2024 och 2025 vad gäller BNP, sysselsättning, arbetade timmar och investeringar enligt regeringens prognos i budgetpropositionen för 2025. Motsvarande skattning i den tekniska informationen baseras på kommissionens vårprognos 2024, som utgår från historiska tidsserier som inte längre är aktuella. Exempelvis baseras kommissionens prognos för antal sysselsatta på en tidsserie med en annan grundkälla. Detta är en central variabel för skattningen av potentiell BNP, enligt den EU-gemensamma metodologin. Andra

centrala variabler, såsom BNP, arbetade timmar och investeringar, skiljer sig också åt, vilket påverkar skattningen av arbetskraftsinsats- och kapitalinnehållet i potentiell BNP. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att det är motiverat att utgå från kortfristiga antaganden för 2024 och 2025 som skiljer sig från kommissionens vårprognos 2024. Den nya skattningen resulterar i en lägre potentiell BNP i nivå, men i genomsnitt 0,1 procentenheter högre tillväxttakter 2025–2028. I nivå har potentiell BNP högre arbetskraftsinnehåll, lägre kapitalinnehåll och lägre total faktorproduktivitet, vilket är i linje med revideringarna av BNP-sammansättningen. Den högre potentiella tillväxten 2025–2028 beror på något högre trendtillväxt i totalfaktorproduktivitet dessa år. Dessa högre tillväxttakter bedöms vara något mer gynnsamma i skattningen av Sveriges nettoutgiftsbana, men samtidigt bidrar ett mindre negativt BNP-gap till ett lägre skattat strukturellt sparande. Ett lägre strukturellt sparande 2024 motverkar den gynnsamma effekten av högre potentiell tillväxt.

Utöver detta har BNP-deflatorn reviderats sedan kommissionens vårprognos 2024. Till exempel har kvartalstillväxttakterna 2023 reviderats upp, vilket bedöms få konsekvenser för årstakten 2024. Även för BNP-deflatorn utgår regeringens scenario från kortfristiga antaganden 2024 och 2025 enligt prognosen i budgetpropositionen för 2025. Tillsammans med den EU-gemensamma metodologins framskrivningsregler leder detta till i genomsnitt 0,1 procentenheter högre tillväxttakter i deflatorn 2025–2028. Detta bedöms vara ett något mer gynnsamt antagande i skattningen av Sveriges nettoutgiftsbana. De antagna tillväxttakterna i deflatorn 2026–2028 är dock låga i förhållande till prognosen i budgetpropositionen 2025 och motsvarande prognoser av jämförbara prognosinstitut. De är också låga i förhållande till historiska genomsnitt. Därför bedöms tillväxttakterna vara försiktiga och kan inte anses som omotiverat gynnsamma.

Regeringens scenario för korta respektive långa räntor överensstämmer med kommissionens scenario. Den implicita räntan påverkas dock av skuldutvecklingen, och dess sammansättning, vilket innebär att den implicita räntan avviker från de siffror som redovisas i kommissionens tekniska information.

Stockflödesjusteringen antas vara i nivå med en genomsnittlig utveckling av pensions-systemets sparande under perioden 2002–2023, vilket skiljer sig från antagandet i den tekniska informationen, där det är nolltillväxt samtliga år. Det innebär en något mindre gynnsam utveckling. Som en följd av ett något högre stockflöde har även kapitalinkomsterna justerats och antas vara något högre än de antaganden som finns i den tekniska informationen. Det motverkar till stor del avvikelsen i stockflödesjusteringen då det innebär en något mer gynnsam utveckling.

Sammantaget bedöms regeringens antaganden leda till högre tillväxt av nettoutgifter 2024, men mindre gynnsamma tillväxttakter 2025–2028. Uppskattningsvis blir den skattade övre gränsen för den kumulativa tillväxten av nettoutgifterna 2025–2028, som andel av potentiell BNP, ungefär 0,5 procentenheter lägre med regeringens antaganden. Inklusiva de skattade nettoutgifterna 2024 bedöms regeringens skattade övre gräns för kumulativ tillväxt av nettoutgifter vara i linje med den tekniska informationen 2028.

1.3 Förhållandet mellan Sveriges finanspolitiska ramverk och EU-ramverket

I detta avsnitt beskrivs kortfattat Sveriges finanspolitiska ramverk och hur det förhåller sig till EU-ramverket.

Sveriges finanspolitiska ramverk

Sveriges finanspolitiska ramverk syftar till att säkerställa att finanspolitiken är långsiktigt hållbar och transparent. Ramverket inkluderar budgetpolitiska mål och begränsningar, regler och praxis för en stram statlig budgetprocess, extern uppföljning och bestämmelser om öppenhet och tydlighet. Överskottsmålet utgör det viktigaste styrmedlet. Enligt budgetlagen (2011:203) är regeringen skyldig att föreslå ett mål för den offentliga sektorns finansiella sparande. Nuvarande mål, som har fastställts av riksdagen, innebär att det finansiella sparandet ska uppgå till en tredjedels procent av BNP över en konjunkturcykel. Övriga budgetpolitiska mål är ett skuldankare för Maastrichtskulden, ett utgiftstak för staten och en kommunalekonomi i balans. Dessa mål kompletterar överskottsmålet.

För en utförligare beskrivning av Sveriges finanspolitiska ramverk se skrivelsen Ramverket för finanspolitiken (skr. 2017/18:207). I budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 4) finns en uppföljning av de budgetpolitiska målen.

Förhållandet mellan Sveriges och EU:s finanspolitiska ramverk

Sveriges finanspolitiska ramverk har striktare krav när det gäller Maastrichtskulden och den offentliga sektorns finansiella underskott än EU:s ramverk. Detta innebär att Sveriges ramverk i praktiken utgör en större begränsning för finanspolitiken än EU-ramverket och att Sverige därigenom kommer att uppfylla kraven i EU-ramverket om det nationella ramverket följs.

Sveriges nettoutgiftsbana har utformats enligt de krav som ställs på Sverige i EU-ramverket och representerar en övre gräns för ökningstakten i de offentligt finansierade utgifterna. Eftersom det svenska ramverket är striktare än EU:s ramverk kan inte nettoutgiftsbanan anses vara en lämplig utveckling. Den anger i stället var gränsen för utgifterna går enligt EU:s ramverk.

I det svenska ramverket är det strukturella sparandet en central indikator för överskottsmålet. Förändringen av det strukturella sparandet uppvisar ett starkt samband med nettoutgiftsbanan.

Regeringens prognos för det strukturella sparandet skiljer sig från nettoutgiftsbanans scenario eftersom den dels ska förhålla sig till det svenska finanspolitiska ramverket, dels är baserad på beslutad och aviserad politik (se tabell 1.14 och tabell 1.15). Nettoutgiftsbanan kan därmed avvika väsentligt från regeringens utgiftsprognoser.

Tabell 1.14 Strukturellt sparande enligt prognosen i budgetpropositionen för 2025

	2023	2024	2025	2026	2027
Strukturellt sparande	0,2	-0,2	-0,4	-0,1	0,6
<i>Primärt strukturellt sparande</i>	<i>0,8</i>	<i>0,5</i>	<i>0,2</i>	<i>0,4</i>	<i>1,2</i>

Anm.: Regeringens prognoser i budgetpropositionen för 2025 sträcker sig endast t.o.m. 2027.

Källa: Budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1).

Nettoutgiftsbanan skattas i enlighet med den EU-gemensamma metodologin och det ekonomiska scenario som beskrivs i avsnitt 1.2. Med ett scenario enligt nettoutgifts-

banan, utan någon skyddsmekanism mot att bryta mot fördragskriterierna, skulle det strukturella sparandet successivt försämrats till -2,5 procent av potentiell BNP fram till 2028. Detta skiljer sig således väsentligt från det nationella ramverket och är inte heller förenligt med långsiktigt hållbara finanser.

Tabell 1.15 Primärt strukturellt sparande och skattad övre gräns för de nationellt finansierade primära nettoutgifterna 2023–2028

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Primärt strukturellt sparande enligt nettoutgiftsbanans scenario	1,0	0,2	-0,3	-0,8	-1,3	-1,8
Nettoutgiftsbana	5,2	6,4	4,0	4,4	4,4	4,6
Strukturellt sparande enligt nettoutgiftsbanans scenario	0,3	-0,5	-0,9	-1,4	-2,0	-2,5

Anm.: Scenariot baseras på den EU-gemensamma metodologin.

Källa: Egna beräkningar.

2 Ansvarsförbindelser och garantier

I detta avsnitt redovisas statens garantiåtaganden. Därefter beskrivs hur förväntade förluster för dessa hanteras samt portföljens övergripande riskbild.

Regeringen får enligt budgetlagen besluta om utlåning som finansieras med lån i Riksgäldskontoret, samt ställa ut kreditgarantier och göra andra liknande åtaganden för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen bestämmer. Enligt budgetlagen ska en avgift som motsvarar statens förväntade kostnad för lånet eller åtagandet tas ut, om inte riksdagen beslutar annat. Förväntade kostnader för lån och garantier består av de förväntade förluster och administrativa kostnader som är förknippade med åtagandet. Förväntad förlust är ett statistiskt mått för de kreditförluster som beräknas kunna uppstå på grund av att garantigäldenären eller låntagaren med en viss sannolikhet inte kommer att fullgöra sitt åtagande. Garanti- och låneverksamheten väntas därmed vara självfinansierad på lång sikt. Dessa principer för lån- och garantigivning kallas för den statliga lån- och garantimodellen. Som exempel på stora garantiåtaganden som omfattas av garantimodellen kan nämnas exportkreditgarantier och kreditgarantier för infrastrukturprojekt.

Riksdagen kan besluta om att undanta specifika garantier från garantimodellen. Det finns även garantier som regleras i särskilda lagar eller som på annan grund har andra villkor än de som anges i budgetlagen. Avgifterna för sådana garantier är vanligen angivna i lag och kan fastställas på andra grunder än att de ska täcka de förväntade kostnaderna. Insättningsgarantin enligt lagen (1995:1571) om insättningsgaranti, som utgör statens största garantiåtagande, och investerarskyddet enligt lagen (1999:158) om investerarskydd är exempel på garantier som hanteras i särskild ordning. Garantikapital till internationella finansiella institutioner omfattas inte heller av garantimodellen.

2.1 Garantiportföljens sammansättning

I tabell 2.1 redovisas en sammanställning av utfärdade garantier och utfästelser. Statens garantiportfölj uppgick vid utgången av 2023 till 2 828 miljarder kronor.

Tabell 2.1 Statliga garantiåtaganden och utfästelser den 31 december 2023

Miljarder kronor

	Utfärdade garantier	Bundna utfästelser
Insättningsgarantin ¹	2294	
Investerarskyddet ²		
Kreditgarantier	320	60
varav exportkreditgarantier ³	281	34
Garantier om tillförsel av kapital	208	
varav garantikapital till internationella finansiella institutioner	201	
Pensionsgarantier ⁴	6	
Total	2828	60

¹ Åtagandet för insättningsgarantin avser garanterade insättningar per den 31 december 2022.

² För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.

³ Beloppen avser såväl exportkreditgarantier som investeringsgarantier. I beloppet ingår Exportkreditnämndens (EKN) tillfälliga lösning med rörelsekreditgarantier till stora företag om 22 miljarder kronor.

⁴ Åtagandet för pensionsgarantier avser den 31 december 2022.

Källa: Riksgäldskontoret.

2.2 Risk och förväntade förluster i statens garantiportfölj

För de garantier som omfattas av garantimodellen värderar de ansvariga myndigheterna de förväntade förlusterna löpande. Myndigheterna gör avsättningar för de förväntade förlusterna på skuldsidan i sina balansräkningar.

Riksgäldskontoret har i uppgift att årligen, i samverkan med Exportkreditnämnden, Centrala studiestödsnämnden, Sida, Boverket och övriga berörda myndigheter, göra en samlad analys av riskerna för stora förluster i statens garanti- och utlåningsportfölj. Begreppet stora förluster definieras av Riksgäldskontoret som minst 20 miljarder kronor under kommande fem år. Riskerna för stora förluster i den s.k. ordinarie portföljen bedöms vara måttlig. Det är samma risknivå som föregående år. Riskerna för stora förluster kopplade till insättningsgarantin bedöms också ligga kvar på samma måttliga nivå som 2022.

3 Reformerna och investeringarna

I detta avsnitt redogörs övergripande för de initiativ och planerade åtgärder som Sverige avser att vidta för att svara mot de landsspecifika rekommendationer som Sverige har fått inom ramen för den europeiska planeringsterminen 2019–2024 samt de i förordning (EU) 2024/1263⁸ identifierade EU-gemensamma prioriteringarna: en rättvis grön omställning, en rättvis digital omställning, social och ekonomisk resiliens, energitrygghet och vid behov uppbyggnaden av försvarsförmågor. Avsnittet inleds med en redogörelse för Sveriges landsspecifika rekommendationer 2024 samt en kortare beskrivning av tidigare års rekommendationer, 2019–2023. Därefter beskrivs det makroekonomiska obalansförfarandet och de EU-gemensamma prioriteringarna. Vidare redogörs för initierade och planerade reformer och investeringar (åtgärder) inom områden som Europeiska kommissionen och Europeiska rådet har bedömt utgöra huvudsakliga ekonomiska utmaningar för svensk ekonomi eller som adresserar EU-gemensamma prioriteringar. Sveriges landsspecifika rekommendationer kopplade till genomförandet av Sveriges återhämtningsplan och partnerskapsöverenskommelse behandlas emellertid i avsnitt 4. Slutligen beskrivs regeringens bedömning av Sveriges offentliga investeringsbehov, kopplat till de områden som de EU-gemensamma prioriteringarna omfattar.

Implementeringen av de åtgärder som presenteras i avsnitt 3.1–3.4 kommer att återrapporteras i de årliga lägesrapporterna under den medelfristiga planens genomförandeperiod.

Landsspecifika rekommendationer

I rådets beslut, som väntas antas under hösten 2024, rekommenderas Sverige att under 2024 och 2025 vidta följande åtgärder:

1. Lämna in den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen i god tid. Minska riskerna kopplade till hushållens höga skuldsättning och obalanserna på bostadsmarknaden genom att minska ränteavdragen för bolån och höja fastighetsskatten, samtidigt som lämpliga verktyg utvecklas för bättre politisk bedömning och mer riktade åtgärder. Uppmuntra satsningar på bostadsbyggande för att åtgärda de mest akuta bristerna, främst genom att ta bort strukturella hinder för byggandet. Förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bl.a. genom reformer av hyresmarknaden.
2. Mot bakgrund av förseningarna, avsevärt påskynda genomförandet av återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, och säkerställa att reformer och investeringar är genomförda senast augusti 2026. Påskynda genomförandet av de sammanhållningspolitiska programmen. Inom ramen för halvtidsöversynen fortsätta att fokusera på de överenskomna prioriteringarna, samtidigt som man beaktar de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder för att förbättra konkurrenskraften.
3. Förbättra utbildningsresultaten, även för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och elever med migrantbakgrund, genom att ta itu med den bestående bristen på kvalificerade lärare, säkerställa lika möjligheter till tillträde till skolsystemet och ge ytterligare stöd för att elever ska kunna gå vidare till gymnasiet. Utveckla arbetskraftens kompetens, särskilt vad gäller personer från mindre gynnade socioekonomiska grupper och med migrantbakgrund,

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97.

genom riktade politiska åtgärder och resurser för att underlätta deras integration på arbetsmarknaden.

4. Säkerställa att målen för minskade växthusgasutsläpp uppnås genom minskning av i synnerhet utsläpp från vägtransporter samt påskynda och effektivisera tillståndsförfaranden för användning av förnybara energikällor, särskilt för havs- och landbaserad vindkraft.

I de rekommendationer som Sverige har fått tidigare år, 2019–2023, uppmanas Sverige bl.a. att ta itu med risker kopplade till hushållens höga skuldsättning, att investera i utbildning, färdighetsutveckling, infrastruktur och forskning samt att säkerställa en effektiv tillsyn och tillämpning av regelverket mot penningtvätt. På det finanspolitiska området har Sverige rekommenderats att vidmakthålla en sund finanspolitisk inriktning som tar hänsyn till tillfälliga och riktade stöd till hushåll och företag som drabbas hårdast av höjda energipriser och pandemin.

Regeringen välkomnar de granskningar som görs inom ramen för den europeiska planeringsterminen. Det arbete som sker inom den europeiska planeringsterminen ser regeringen som ett sätt att uppmuntra till en ansvarsfull ekonomisk politik och att uppfylla de mål som medlemsstaterna gemensamt har kommit överens om. Granskningar som är väl underbyggda, behandlar medlemsstaterna likvärdigt och tar hänsyn till landsspecifika förhållanden, är en viktig del av den europeiska planeringsterminen och därmed den ekonomisk-politiska samordningen på EU-nivå.

Det makroekonomiska obalansförfarandet

Det makroekonomiska obalansförfarandet är en del av den europeiska planeringsterminen och den ekonomisk-politiska samordningen inom EU. Obalansförfarandet 2024 inleddes genom att kommissionen i december 2023 publicerade 2024 års förvarningsrapport. Rapporten innehöll en preliminär ekonomisk analys av medlemsstaterna, inklusive en resultattavla med indikatorer på områden som skulle kunna utgöra makroekonomiska obalanser. I förvarningsrapporten valdes tolv medlemsstater ut för en fördjupad granskning, däribland Sverige på grund av hushållens skuldsättningsgrad och höga bostadspriser.

De fördjupade granskningarna publicerades i kommissionens vårpaket 2024. I den fördjupade granskningen av Sverige bedömde kommissionen att makroekonomiska obalanser kvarstår med koppling till hushållens skuldsättning och bostadsmarknadens funktionssätt. Inom ramen för den europeiska planeringsterminen lämnar kommissionen även förslag på åtgärder för att hantera obalanserna, via ovan nämnda landsspecifika rekommendationer.

EU-gemensamma prioriteringar

De EU-gemensamma prioriteringarna är: en rättvis grön omställning, en rättvis digital omställning, social och ekonomisk resiliens, inbegripet den europeiska pelaren för sociala rättigheter, energitrygghet och vid behov uppbyggnaden av försvarsförmågor.

Prioriteringen en rättvis grön omställning inkluderar åtgärder som stödjer målen inom den europeiska gröna given och omställningen till klimatneutralitet senast 2050 i enlighet med förordning (EU) 2021/1119⁹. Åtgärderna ska även vara i linje med

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1119 av den 30 juni 2021 om inrättandet av en ram för att uppnå klimatneutralitet och om ändring av förordningarna (EG) nr 401/2009 och (EU) 2018/1999 (europeisk klimatlag).

genomförandet av de nationella energi- och klimatplaner som har lämnats in enligt förordning (EU) 2018/1999¹⁰.

Prioriteringen energitrygghet inkluderar åtgärder för att uppnå diversifiering av energimixen eller försörjningskällor och stärka energisystemets motståndskraft. Att säkerställa energitrygghet kan också innefatta diversifiering eller ökning av försörjningskällor för nyckelkomponenter och råvaror för att främja teknologier som bidrar till minskade utsläpp.

Prioriteringen en rättvis digital omställning inkluderar åtgärder kopplade till policyprogrammet EU:s digitala decennium 2030, inrättat genom beslut (EU) 2022/2481¹¹. Detta inbegriper åtgärder inom digitala färdigheter, digital transformation av företag, säkerställande av digital infrastruktur och digitalisering av offentliga tjänster. Åtgärder kan även vara sådana som bidrar till prioriteringar inom den Europeiska plattformen för strategisk teknik som främjar den digitala omställningen enligt förordning (EU) 2024/795¹².

Prioriteringen social och ekonomisk resiliens ska bidra till någon av de prioriteringar som är i linje med genomförandet av principerna för den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Detta inkluderar även de tre nationella 2030-målen inom sysselsättning, utbildning och fattigdom eller social utestängning.

Prioriteringen uppbyggnaden av försvarsförmågor innebär att medlemsstater vid behov ska redogöra för nödvändig uppbyggnad av försvarsförmågan. Detta kan bl.a. vara åtgärder som bidrar till att möta de utmaningar som tas upp i EU:s strategiska kompass för att stärka den europeiska säkerhets- och försvarspolitikerna till 2030.

3.1 Bostadsmarknaden och hushållens skuldsättning

I detta avsnitt redogörs för planerade nyckelåtgärder som avser att svara mot Sveriges landsspecifika rekommendationer 2019–2024 inom området bostadsmarknad och hushållens skuldsättning. Dessa rekommendationer är även kopplade till det makroekonomiska obalansförfarandet. De åtgärder som tas upp svarar inte mot någon av de gemensamma EU-prioriteringarna (se tabell 3.1).

Översyn av låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna, 2019.1.1, 2022.1.4, 2023.1.5 och 2024.1.2, dvs. att åtgärda risker relaterade till hushållens höga skuldsättning genom att gradvis minska avdragsrätten för bolåneräntor eller höja återkommande fastighetsskatter. Detta genom att regeringen har gett en kommitté i uppdrag att se över låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder (dir. 2023:53). Kommittén ska huvudsakligen analysera vilka makroekonomiska risker som är förenade med hushållens skuldsättning och hur låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder kan motverka makroekonomiska risker. I uppdraget ingår bl.a. att utvärdera redan införda åtgärder, såsom bolånetaket och

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013.

¹¹ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2022/2481 av den 14 december om 2022 om inrättande av policyprogrammet för det digitala decenniet 2030.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/795 av den 29 februari 2024 om inrättande av den europeiska plattformen för strategisk teknik (STEP), och om ändring av direktiv 2003/87/EG och förordningarna (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 och (EU) 2021/241.

amorteringskravet. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 31 oktober 2024.

Planeringsstimulanser för småhus och omvandling av lokaler till bostäder svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna, 2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6 och 2024.1.3, dvs. att stimulera investeringar i bostadsbyggande för att motverka de mest akuta bristerna. Detta genom att kommuner kan ansöka om ekonomiskt stöd för att anta detaljplaner som möjliggör nya områden för småhusbebyggelse, omvandlingar av lokaler till bostäder eller en kombination av dessa, se förordningen (2023:903) om stöd till kommuner för detaljplaner som möjliggör småhusbebyggelse och omvandlingar från lokaler till bostäder. Åtgärden syftar till att öka tillgången till byggbar mark och avses vara genomförd vid utgången av 2026.

Utredning om avyttring av statlig mark för bostadsbyggande (LI2024/00702), svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6 och 2024.1.3, dvs. att stimulera investeringar i bostadsbyggande för att motverka de mest akuta bristerna. Detta genom att utredaren ska verka för att genom avyttring av statlig mark få till stånd bostadsbyggande på statens fastigheter. Åtgärdens övergripande mål är att öka tillgången på byggbar mark. Utredaren ska slutredovisa uppdraget i september 2025.

Medel till den gröna omställningen i norra Sverige svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna, 2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6 och 2024.1.3, dvs. att stimulera investeringar i bostadsbyggande för att motverka de mest akuta bristerna. Detta genom att regeringen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr.18 avsnitt 3.6.1) föreslår att 140 miljoner kronor avsätts till bostadspolitisk utveckling i norra Sverige under 2025. Totalt ska drygt 1,5 miljarder kronor avsättas fram t.o.m. 2028.

Subventionering av kreditgarantiavgifter för byggande i etablerings- och omställningskommuner svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna, 2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6 och 2024.1.3, dvs. att stimulera investeringar i bostadsbyggande för att motverka de mest akuta bristerna. Detta genom att regeringen i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr.18 avsnitt 3.6.4) föreslår att kreditgarantiavgifterna sänks i etablerings- och omställningskommuner, med slutår 2032. Åtgärdens övergripande mål är att underlätta anordnandet av nya bostäder i etablerings- och omställningskommuner.

Enklare privatuthyrning och ändring av presumtionshyror svarar mot de landsspecifika rekommendationerna 2019.1.3, 2022.1.6, 2023.1.7 och 2024.1.4, dvs. att förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bl.a. genom att införa reformer på hyresmarknaden. Detta genom att regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. se över reglerna om hyror för nyproducerade lägenheter, där hyror har bestämts i avtal mellan en hyresvärd och en hyresgästorganisation, s.k. presumtionshyror (dir. 2023:92). Syftet är att säkerställa ett väl fungerande system för presumtionshyror som ska ge goda förutsättningar för nyproduktion av hyresbostäder. Utredningen lämnade sitt delbetänkande En förbättrad modell för presumtionshyra (SOU 2024:62) till regeringen den 2 september 2024. Delbetänkandet remitterades den 24 september 2024.

Tabell 3.1 Reformers och investeringar

Investering/reform	Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen	Landsspecifik delrekommendation	EU-gemensam prioritering
Översyn av låntagarbaserade makrotillsynsåtgärder		2019.1.1, 2022.1.4, 2023.1.5, 2024.1.2; Delrekommendationerna är relaterade till Sveriges makroekonomiska obalansförfarande.	
Planeringsstimulanser för småhus och omvandling av lokaler till bostäder		2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6, 2024.1.3; Delrekommendationerna är relaterade till Sveriges makroekonomiska obalansförfarande.	
Utredning om avyttring av statlig mark för bostadsbyggande		2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6, 2024.1.3; Delrekommendationerna är relaterade till Sveriges makroekonomiska obalansförfarande.	
Medel till den gröna omställningen i norra Sverige		2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6, 2024.1.3; Delrekommendationerna är relaterade till Sveriges makroekonomiska obalansförfarande.	
Subventionering av kreditgarantiavgifter för byggande i etablerings- och omställningskommuner		2019.1.2, 2022.1.5, 2023.1.6, 2024.1.3; Delrekommendationerna är relaterade till Sveriges makroekonomiska obalansförfarande.	
Enklare privatuthyrning och ändring av presumtionshyror		2019.1.3, 2022.1.6, 2023.1.7, 2024.1.4; Delrekommendationerna är relaterade till Sveriges makroekonomiska obalansförfarande.	

Om det finns åtgärder som anges i både Sveriges medelfristiga plan och Sveriges återhämtningsplan uppges de mål och delmål som är aktuella i båda planerna i kolumnen Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen.

3.2 En rättvis grön och digital omställning

I detta avsnitt redogörs för planerade nyckelåtgärder som avser att svara mot Sveriges landsspecifika rekommendationer 2019–2024 inom området en rättvis grön och digital omställning. Dessa åtgärder svarar även mot de EU-gemensamma prioriteringarna en rättvis grön omställning, energitrygghet och en rättvis digital omställning (se tabell 3.2).

Den energipolitiska inriktningspropositionen och riksdagens beslut med anledning av denna (prop. 2023/24:105, bet. 2023/24:NU14, rskr. 2023/24:201) svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2020.2.5, 2022.1.2, 2022.4.1–4, 2023.4.1–5 och 2024.4.1–2, dvs. grön omställning samt att minska beroendet av fossila bränslen. Detta genom att förslagen i propositionen tydliggör den långsiktiga inriktningen för energipolitiken fram t.o.m. 2045. Propositionen innehåller bl.a. ett planeringsmål av det svenska elsystemet som ska ge förutsättningar att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra den gröna omställningen. Propositionen innehåller också ett leveranssäkerhetsmål om att det svenska elsystemet ska ha förmågan att leverera el där efterfrågan finns, i rätt tid och i tillräcklig mängd, i den utsträckning det är samhällsekonomiskt effektivt. Riksdagen har godkänt båda målen. De ovan beskrivna målen kommer att åtföljas av åtgärder som avses genomföras under perioden 2024–2045. Åtgärden svarar även mot de EU-gemensamma prioriteringarna en rättvis grön omställning och energitrygghet.

Justering av reduktionsplikten (prop. 2024/25:1) svarar mot den landsspecifika rekommendationen 2024.4.1, dvs. att säkerställa att målen för minskade växthusgasutsläpp uppnås via minskning av i synnerhet utsläpp från vägtransporter. Detta genom att regeringen aviserar att nivåerna för de utsläppsminskningar som ska åstadkommas av den reformerade reduktionsplikten justeras upp så att utsläppen beräknas minska tillräckligt mycket för att Sverige ska kunna uppnå sitt åtagande enligt

förordning (EU) 2018/842¹³. Genom att bidra till minskade utsläpp svarar åtgärden även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis grön omställning. Den justerade reduktionsplikten föreslås träda i kraft den 1 juli 2025.

Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning (prop. 2023/24:152) svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2022.4.4, 2023.4.3 och 2024.4.2, dvs. att förenkla och skynda på tillståndprocesserna. Detta genom att propositionen innehåller förslag på ändringar i miljöbalken samt följdändringar i sektorslagstiftningar som syftar till att skapa en modernare och mer effektiv miljöprövning. De föreslagna ändringarna ska också förenkla tillståndprocesserna för miljöprövning genom större enhetlighet och tydligare kravnivåer. Förslagen innebär bl.a. att ändringstillstånd ska kunna användas i större utsträckning än i dag. Vidare föreslås att länsstyrelsens uppgifter under avgränsningssamrådet utvecklas för att öka möjligheterna att få fram ett bra underlag och för att förtydliga utfallet av samrådet. Propositionen innehåller också bestämmelser som syftar till att effektivisera prövningsmyndigheternas handläggning av ansökan om tillstånd. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis grön omställning genom att modernisera och effektivisera miljöprövningen, främja en effektiv industriell klimatomställning och främja en rättvis digital omställning genom att öka utrymmet för digital handläggning. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2025. Propositionen överlämnades till riksdagen den 28 maj 2024.

Klimatklivet svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2022.1.2, 2022.4.1, 2023.4.1.5, dvs. att vidta åtgärder för att utöka offentliga investeringar för den gröna omställningen och för att minska behovet av fossila bränslen. Klimatklivet är regeringens generella klimatinvesteringssöd och ett av de viktigaste initiativen för klimatomställningen. Genom Klimatklivet lämnas stöd till klimatinvesteringar, till direkta utsläppsminskningar på lokal och regional nivå i hela Sverige, till laddinfrastruktur och till åtgärder som främjar fossilfria drivmedel. Klimatklivet bidrar på så vis bl.a. till att uppnå en snabbare elektrifiering av fordonsflottan. Klimatklivet ingår både i den medelfristiga planen och i Sveriges återhämtningsplan (se tabell 3.2). Anslaget för 2024 uppgår till ca 5 miljarder kronor. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2025 att anslaget för 2025 ska höjas med 500 miljoner kronor jämfört med vad som tidigare beräknats, vilket innebär att anslaget uppgår till ca 3,5 miljarder kronor (prop. 2024/25:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.24.16). För 2026 beräknas anslaget uppgå till nästan 3 miljarder kronor och för 2027 till 1,5 miljarder kronor. Stödet föreslås också förlängas t.o.m. 2030. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis grön omställning genom att vara ett investeringssöd för åtgärder som leder till utsläppsminskningar.

Industriklivet svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2022.1.2, dvs. att vidta åtgärder för att utöka offentliga investeringar för den gröna omställningen. Industriklivet syftar till att stödja projekt och investeringar som minskar processrelaterade utsläpp inom industrin. Inom ramen för Industriklivet ges också stöd till projekt som syftar till att öka andelen negativa utsläpp genom avskiljning, transport och geologisk lagring av växthusgaser av biogent ursprung. Det är även möjligt att få stöd för strategiskt viktiga insatser för industrins omställning. Exempel på sådana insatser är investeringar som syftar till att skapa återvinning och produktion av innovativa batterier, och projekt för att etablera ett plastreturaffinaderi. Delar av Industriklivet ingår både i den medelfristiga planen och i Sveriges återhämtningsplan (se tabell 3.2). För att ytterligare stärka och påskynda industrins klimatomställning förstärktes Industriklivet i budgetpropositionen för 2024 med 100 miljoner kronor per

¹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/842 av den 30 maj 2018 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet samt om ändring av förordning (EU) nr 525/2013.

år 2024 (prop. 2023/24:1, bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47) och 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 20 avsnitt 3.25.18). För 2024 har regeringen avsatt nästan 1,5 miljarder kronor, för 2025 ca 1,3 miljarder kronor och för 2026 och 2027 ca 600 miljoner kronor per år. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis grön omställning genom att stödja projekt och investeringar som minskar utsläppen inom industrin. Industriklivet sträcker sig t.o.m. 2041.

Klimatpremierna svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2020.2.5, 2022.1.2, 2022.4.1 samt 2023.4.1, dvs. att fokusera investeringar på grön omställning och minska beroendet av fossila bränslen. Klimatpremierna är ett investeringsstöd för anskaffning av fordon med låga utsläpp av växthusgaser som bidrar till att främja marknadsintroduktion av sådana fordon och samtidigt fasa ut fordon med höga utsläpp av växthusgaser, se förordningen (2020:750) om statligt stöd till vissa miljöfordon. Åtgärdens övergripande mål är att bidra till att Sverige uppfyller de s.k. ESR-åtagandena, som är EU:s mål för utsläppen från bl.a. vägtransporter, arbetsmaskiner och jordbruk. Satsningen på Klimatpremierna sträcker sig t.o.m. 2028 och ska genomföras genom att Statens energimyndighet ger investeringsstöd för anskaffning av fordon med låga utsläpp av växthusgaser. För 2024 har regeringen avsatt 2,1 miljarder kronor till Klimatpremierna och för 2025 respektive 2026 är den beräknade nivån 2,3 miljarder kronor respektive 2,7 miljarder kronor. Åtgärden svarar även mot de EU-gemensamma prioriteringarna en rättvis grön omställning och energitrygghet genom att den bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser och ett minskat beroende av fossila bränslen.

Bredbandsstödet svarar mot den landsspecifika delrekommendationen 2020.2.5, dvs. att fokusera investeringar på digital omställning. Detta genom att bredbandsstödet bidrar till ökad bredbandsuppkoppling för hushåll och verksamhetsställen. Bredbandsstödet övergripande mål är att bidra till regeringens vision om ett helt uppkopplat Sverige och ska genomföras genom att Post- och telestyrelsen under 2021–2027 tilldelar bredbandsstöd för uppkoppling av byggnader i områden där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad av bredband. Delar av bredbandsstödet ingår både i den medelfristiga planen och i Sveriges återhämtningsplan (se tabell 3.2). Tillgång till bra uppkoppling för hushåll och verksamhetsställen är en förutsättning för den digitala omställningen och svarar därmed även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis digital omställning.

Ena – en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte, svarar mot den landsspecifika delrekommendationen 2020.2.5, dvs. att fokusera investeringar på digital omställning. Detta genom att Ena tillhandahåller digitala system för offentlig sektor, vilket ökar effektiviteten genom att myndigheterna kan använda dessa system i stället för att utveckla egna funktioner. Ena ska fortsätta att utvecklas i syfte att säkerställa ett säkert och effektivt informationsutbyte mellan myndigheter samt förenkla kontakter med privatpersoner, företag och organisationer. Myndigheten för digital förvaltning fick den 20 juni 2024 i uppdrag att föreslå en strategisk färdplan och en förvaltningsmodell för Ena t.o.m. 2030 (Fi2024/01455). Regeringen har avsatt 45 miljoner kronor för 2024 och 45 miljoner kronor för 2025 för Ena. Delar av åtgärden som ingår i den svenska återhämtningsplanen har redan genomförts. Ena svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis digital omställning.

Säker digital kommunikation (SDK), svarar mot den landsspecifika delrekommendationen 2022.1.2, dvs. att fokusera på investeringar i digital omställning. SDK är ett system som gör att myndigheter och kommuner kan skicka sekretessbelagda uppgifter till varandra på ett säkert sätt. Myndigheten för digital förvaltning tog över drift och förvaltning av SDK den 1 april 2024. Den budgeterade satsningen på SDK är 50 miljoner kronor årligen fram t.o.m. 2024 och därefter 20 miljoner kronor årligen.

Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis digital omställning.

Gemensam digital ingång (SDG) svarar mot den landsspecifika delrekommendationen 2022.1.2, dvs. att fokusera på investeringar i digital omställning. SDG innebär etableringen av en EU-gemensam digital ingång som gör det enklare för privatpersoner och företag att använda digitala tjänster i andra EU-länder genom att offentlig sektor utbyter bevis. Åtgärden genomförs i enlighet med förordning (EU) 2018/1724¹⁴. Myndigheten för digital förvaltning ansvarar för samordning och planerar för att kunna driftsätta ett tekniskt system för bevisutbyte under andra halvan av 2025. För 2025 har regeringen avsatt 37 miljoner kronor för samma ändamål. Därefter avsätter regeringen 22 miljoner kronor årligen. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis digital omställning.

En statlig e-legitimation och En digital identitetsplånbok svarar mot den landsspecifika delrekommendationen 2022.1.2, dvs. att fokusera på investeringar i digital omställning. Detta genom att stärka säkerheten digitalt och öka den digitala inkluderingen. I budgetpropositionen för 2024 avsatte regeringen 40 miljoner kronor för 2024 och 2025 för utveckling av en statlig e-legitimation (prop. 2023/24:1 utg.omr. 22. avsnitt 4.6.7, bet. 2023/24:FiU1, rskr. 2023/24:47). Utvecklingen av En digital identitetsplånbok har påbörjats genom storskaliga pilotprojekt som finansieras dels inom EU genom programmet för ett digitalt Europa, dels genom att regeringen i budgetpropositionen för 2025 har avsatt 76,8 miljoner kronor för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22 avsnitt 4.6.1 och 4.6.6, och utg.omr. 24 avsnitt 3.7.11). För 2026 beräknas 69,8 miljoner kronor avsättas och för 2027 beräknas 110,55 miljoner kronor avsättas. Målet är att En statlig e-legitimation och En digital identitetsplånbok ska finnas på plats i början av 2027. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis digital omställning.

Den landsspecifika delrekommendationen 2019.2.3 om forskning och innovation inom en rättvis grön och digital omställning adresseras inte via någon specifik nyckelåtgärd utan inom ramen för den bredare forskningspolitiken. Regeringen avser att prioritera resurser från kommande års budgetutrymme för att stödja området (se avsnitt 3.5) om forskning och innovation. Satsningarna hanteras inom forskningssektorn där en stor del av medlen fördelas i konkurrens.

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 av den 2 oktober 2018 om inrättande av en gemensam digital ingång för tillhandahållande av information, förfaranden samt hjälp- och problemlösningstjänster och om ändring av förordning (EU) nr 1024/2012.

Tabell 3.2 Reformers och investeringar

Investering/reform	Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen	Landsspecifik delrekommendation	EU-gemensam prioritering
Energipolitiska inriktningspropositionen		2020.2.5, 2022.1.2, 2022.4.1, 2022.4.2, 2022.4.3, 2022.4.4, 2023.4.1, 2023.4.2, 2023.4.3, 2023.4.4, 2023.4.5, 2024.4.1, 2024.4.2	En rättvis grön omställning Energitrygghet
Justering av reduktionsplikten		2024.4.1	En rättvis grön omställning
Mer effektiv miljöprovning		2022.4.4, 2023.4.3, 2024.4.2	En rättvis grön omställning En rättvis digital omställning
Klimatklivet	RRF, mål 4 och 5 i bilaga till rådets genomförandebeslut om ändring av Sveriges återhämtningsplan av den 4 maj 2022	2022.1.2, 2022.4.1, 2023.4.5	En rättvis grön omställning
Industriklivet	RRF, mål 6 i bilaga till rådets genomförandebeslut om ändring av Sveriges återhämtningsplan av den 4 maj 2022	2022.1.2	En rättvis grön omställning
Klimatpremierna		2020.2.5, 2022.1.2, 2022.4.1, 2023.4.1	En rättvis grön omställning, Energitrygghet
Bredbandsstödet	RRF, mål 48 och 49 i bilaga till rådets genomförandebeslut om ändring av Sveriges återhämtningsplan av den 4 maj 2022	2020.2.5	En rättvis digital omställning
Ena		2022.1.2	En rättvis digital omställning
SDK		2022.1.2	En rättvis digital omställning
SDG		2022.1.2	En rättvis digital omställning
En statlig e-legitimation och En digital identitetsplånbok		2022.1.2	En rättvis digital omställning

Om det finns åtgärder som anges i både Sveriges medelfristiga plan och Sveriges återhämtningsplan uppges de mål och delmål som är aktuella i båda planerna i kolumnen Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen.

3.3 Kompensatoriska insatser inom utbildning och arbetsmarknad

I detta avsnitt redogörs för planerade nyckelåtgärder som avser att svara mot Sveriges landsspecifika rekommendationer 2019–2024 inom området kompensatoriska insatser inom utbildning. Dessa åtgärder svarar även mot de EU-gemensamma prioriteringarna social och ekonomisk resiliens samt en rättvis grön omställning (se tabell 3.3).

En nationell skolpengsnorm för ökad likvärdighet svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2019.2.1, 2020.2.2, 2022.3.1, 2023.3.1 och 2024.3.1, dvs. kompensatoriska insatser inom utbildning. Detta genom att en särskild utredare har fått i uppdrag att föreslå ett system för resursfördelning som utgår från en nationellt bindande skolpengsnorm för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem, gymnasieskola och anpassad gymnasieskola (dir. 2023:153). Syftet ska vara att genom statlig styrning av finansieringen öka likvärdigheten i den svenska skolan i hela landet. Utredningens kommande förslag skulle därmed kunna bidra till såväl de aktuella landsspecifika delrekommendationerna som till den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens. Uppdraget att föreslå ett nytt resursfördelningssystem för förskoleklassen, grundskolan och anpassade grundskolan ska redovisas senast den 1 april 2025. För gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan ska uppdraget redovisas senast den 1 november 2026.

Samverkan för bästa skola svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2019.2.1, 2020.2.2, 2022.3.1, 2023.3.1 och 2024.3.1, dvs. kompensatoriska insatser inom utbildning, genom att förbättra utbildningsresultaten för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och elever med migrantbakgrund. Uppdraget innebär att Statens skolverk ska genomföra riktade insatser till huvudmän med skolenheter som har låga kunskapsresultat eller hög andel elever som inte fullföljer sina studier samt även förskolor med svåra förutsättningar. Uppdraget har pågått sedan 2015 (U2015/03357/S), men förändrades något 2017 och 2019 (U2017/00301/S och U2019/03786/S). År 2024 ersattes uppdraget delvis med uppdraget om riktade insatser för högre kunskapsresultat och ökad måluppfyllelse (U2024/01164). Statens skolverk ska följa upp satsningen senast den 15 april 2025 respektive 2026 och därefter vartannat år lämna en redovisning till regeringen om hur genomförandet av uppdraget fortlöper. Genom att fokusera på skolors kompensatoriska kapacitet och likvärdighet mellan skolor respektive förskolor bidrar åtgärden till den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens.

Statsbidrag till huvudmän för förskoleklasser och grundskolor med socioekonomiska utmaningar svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2019.2.1, 2020.2.2, 2022.3.1, 2023.3.1 och 2024.3.1, dvs. kompensatoriska insatser inom utbildning. Detta genom att förbättra utbildningsresultaten för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och elever med migrantbakgrund. Statsbidraget ska användas till insatser för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i skolor med socioekonomiska utmaningar i syfte att göra lärarrollen mer attraktiv på de mest krävande skolorna. Riksdagen beslutade 2024 om en tillfällig förstärkning av bidraget under en treårsperiod (prop. 2023/24:1 bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Uppdraget som följer av förordningen (2021:316) om statsbidrag till huvudmän för förskoleklasser och grundskolor med socioekonomiska utmaningar redovisas årligen av Statens skolverk till regeringen och löper på tills något annat beslutas. Åtgärden kan även anses bidra till den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens genom att minska skillnaderna mellan skolor.

Ett nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare (prop. 2022/23:54, bet. 2022/23:UbU1, rskr. 2022/23:206) svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2023.3.1 och 2024.3.1, dvs. kompensatoriska insatser inom utbildning. Detta genom att bidra till att förbättra utbildningsresultaten för bl.a. elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper och elever med migrantbakgrund. Inrättandet av ett nationellt professionsprogram är en omfattande och långsiktig insats för att utveckla undervisningens kvalitet genom att stärka kompetensen hos rektorer, lärare och förskollärare och även öka yrkenas attraktionskraft. Åtgärden anses bidra till den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens genom att öka likvärdigheten i utbildningen för eleverna. Det nationella professionsprogrammet kommer att träda i kraft under 2025.

Fler vägar till arbetslivet (dir. 2023:114) svarar mot de landsspecifika rekommendationerna 2022.3.2, 2023.3.1 och 2023.4.1, dvs. att förbättra utbildningsresultaten för mindre gynnade socioekonomiska grupper. Detta genom att en utredning bl.a. har fått i uppdrag att lämna förslag om nya valbara gymnasiala yrkesutbildningar som kan ge både elever som är obehöriga och elever som är behöriga till ett nationellt program en snabbare etablering på arbetsmarknaden. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens. Uppdraget ska redovisas senast den 4 november 2024.

Fortsatt utbyggnad av yrkeshögskolan (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16 avsnitt 4.11, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103) svarar mot de landsspecifika rekommendationerna 2020.2.2 och 2023.4.5, dvs. att stödja utbildning och färdighetsutveckling, genom att

öka och bredda möjligheterna till yrkesutbildning för vuxna samt främja färdigheter som krävs för den gröna omställningen. Detta genom att fortsatt bygga ut yrkeshögskolan genom att öka och bredda möjligheterna till yrkesutbildning för vuxna, framför allt inom yrken där det råder kompetensbrist. Utbildningar som särskilt stödjer den gröna omställningen prioriteras. Delar av åtgärden som ingår i den svenska återhämtningsplanen har redan genomförts. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis grön omställning och en rättvis digital omställning genom att fler kan utbildas för att stärka kompetensförsörjningen inom de gröna och digitala branscherna. Åtgärden bidrar också till den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens genom att uppfylla Sveriges mål om att 60 procent av alla vuxna ska delta i utbildning varje år.

En utbyggnad av civilingenjörsutbildningar och utbildning på avancerad nivå inleddes 2024 för att möta kompetensbehoven som följer av industrins gröna och digitala omställning samt stora företagsetableringar (prop. 2023/24:1 utg.omr. 16 avsnitt 5.6.3, bet. 2023/24:UbU1, rskr. 2023/24:103). Reformen svarar mot de landsspecifika rekommendationerna 2019.2.1, 2020.2.1 och 2023.4.5, dvs. att inrikta den ekonomiska politiken på utbildning och färdighetsutveckling, främja innovation och tillhandahålla de färdigheter som krävs för den gröna omställningen. Genom satsningen ges fler högskoleutbildade möjligheter att ta del av utbildning i omställnings- och vidareutbildningssyfte, inbegripet färdigheter som efterfrågas på arbetsmarknaden för att klara den gröna omställningen. Även basårutbildningar har byggts ut för att stärka rekryteringen till utbildningarna. Som en del av denna större satsning på ingenjörer tillfördes medel till flera universitet och högskolor som en kvalitetssatsning inom området naturvetenskap och teknik, en satsning som även omfattar lärarutbildningen för ämnesstudier inom det området. Under 2024 avsatte regeringen 100 miljoner kronor, för 2025 beräknas 200 miljoner kronor avsättas och fr.o.m. 2026 och framåt beräknas 305 miljoner kronor avsättas för att höja det s.k. ersättningsbeloppet för naturvetenskap och teknik. Det görs bl.a. i syfte att stärka kvaliteten i lärarutbildningen och säkerställa goda ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper för lärare inom naturvetenskap, matematik och teknik. Slutligen har medel tillförts för att utveckla kortare utbildning riktad mot yrkesverksamma. Inledningsvis avser satsningen kurser som kan stödja samhällets klimatomställning. Utbyggnaden bidrar även till de EU-gemensamma prioriteringarna en rättvis grön omställning och en rättvis digital omställning genom att möta de behov av kompetens som är en förutsättning för att genomföra en grön och digital omställning. Satsningen bidrar också till den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens genom att stärka förutsättningarna för att personer som har en utbildning ska kunna läsa en påbyggnadsutbildning på avancerad nivå och att yrkesverksamma kan ta del av ett högkvalificerat och flexibelt utbildningsutbud.

Försöksverksamhet med kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) svarar mot de landsspecifika rekommendationerna 2022.3.1, 2022.3.2 och 2024.3.1, dvs. att minska bristen på kvalificerade lärare, genom att främja incitamenten för att söka sig till läraryrket, bl.a. inom bristämnen. Försöksverksamheten lanserades 2022 genom ett regeringsuppdrag till tio lärosäten (U2021/05029) och syftar till att få fler akademiker att ställa om till läraryrket genom en kompletterande pedagogisk utbildning bestående av pedagogik, ämnesstudier och verksamhetsförlagd utbildning som leder till en grundlärar- eller ämneslärarexamen. Försöksverksamheten styrs genom förordningen (2021:1336) om försöksverksamhet med kompletterande pedagogisk utbildning som leder till grundlärarexamen eller ämneslärarexamen. Under 2024 utökades försöksverksamheten med två lärosäten och regeringen avsätter i budgetpropositionen för 2025 medel för en förstärkning av anslaget med 11 miljoner kronor för att fler lärosäten ska omfattas och fler studenter ska kunna antas (prop. 2024/25:1 utg.omr.

16 avsnitt 5.6.5). Åtgärderna svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens, genom att de bidrar till att fler lärare kan utbildas, som i sin tur kan bidra till höjd kvalitet i skolan och mer likvärdiga kunskapsresultat. Försöksverksamhet med kortare KPU pågår t.o.m. 2028.

Omställningsstudiestödet infördes 2023 genom lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd och förordningen (2022:857) om omställningsstudiestöd. Åtgärden svarar mot de landsspecifika rekommendationerna 2019.2.1, 2020.2.1, 2023.4.5 och 2024.3.2, dvs. att utveckla arbetskraftens kompetens genom riktade politiska åtgärder och resurser för att underlätta deras integration på arbetsmarknaden. Detta görs genom att ge stöd till yrkesverksamma vuxna för att ta del av utbildning i omställnings- och vidareutbildningssyfte, inbegripet färdigheter som efterfrågas på arbetsmarknaden för att bl.a. klara den gröna omställningen. Delar av åtgärden ingår i både i den medelfristiga planen och i Sveriges återhämtningsplan (se tabell 3.3). Stödet har tillkommit i nära samarbete med arbetsmarknadens parter och medför att omställning eller vidareutbildning i form av studier för vuxna underlättas. Utgångspunkten för stödet är att det ges för utbildning som kan antas stärka den stödsökandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Åtgärden bidrar till de EU-gemensamma prioriteringarna en rättvis grön omställning och en rättvis digital omställning genom att fler kan utbildas för att stärka kompetensförsörjningen inom de gröna och digitala branscherna. Åtgärden bidrar också till den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens genom att utbildning och livslångt lärande möjliggörs för yrkesverksamma vuxna. Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 föreslagit att stödet ska utökas till ca 4,88 miljarder kronor (prop. 2024/25:1 utg.omr. 15 avsnitt 2.9). Efterfrågan på stödet har därtill varit betydligt högre än väntat, vilket har bidragit till långa handläggningstider för den ansvariga myndigheten Centrala studiestödsnämnden (CSN). Mot den bakgrunden har regeringen avsatt medel för en förstärkning av CSN:s förvaltningsanslag med 10 miljoner kronor redan under hösten 2023 (prop. 2023/24:2, bet. 2023/24:FiU11, rskr. 2023/24:53) och med 100 miljoner kronor per år 2024 och 2025 (prop. 2023/24:1 utg.omr. 15 avsnitt 2.9, bet. 2023/24:UbU2, rskr. 2023/24:96). CSN:s förvaltningsanslag föreslås förstärkas med ytterligare 50 miljoner kronor för 2025 i budgetpropositionen för 2025 (2024/25:1 utg. omr. 15 avsnitt 2.9). För att långsiktigt komma till rätta med de långa handläggningstiderna har regeringen genomfört och avser att genomföra ytterligare regelförenklingar som kan leda till mer automatiserade processer, utan att det grundläggande syftet med reformen ändras och utan att målgruppen för stödet utvidgas i någon större utsträckning. Omställningsstudiestödet beräknas vara fullt utbyggt 2026.

Arbetsförmedlingens uppdrag Förstärkt stöd för att effektivt sammanföra långtidsarbetslösa med arbetsgivare (A2023/01742) svarar mot de landsspecifika delrekommendationerna 2022.3.2 och 2023.3.2, dvs. att utveckla mindre gynnade gruppers färdigheter med målet att bidra till deras integration på arbetsmarknaden, samt 2024.3.2, dvs. att utveckla arbetskraftens kompetens för att underlätta deras integration på arbetsmarknaden. Detta görs genom att Arbetsförmedlingen, med egen personal, lokalt och regionalt effektivt ska sammanföra arbetssökande med de arbetsgivare som söker arbetskraft. Målsättningen är att individen ska övergå till arbete eller påbörja reguljär utbildning. Verksamheten ska utgå från evidensbaserade metoder och beprövad erfarenhet, inklusive kontakter med enskilda arbetsgivare och anskaffning av platser hos dessa, samt intensifierad matchning. Verksamheten kan också omfatta samverkan med andra aktörer, såsom kommuner, och insatser för effektivare övergångar till utbildning. I verksamheten ska personer som har varit utan arbete i mer än två år prioriteras, däribland utrikes födda kvinnor och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Arbetsförmedlingen ska

lämna en redovisning av uppdraget senast den 17 mars 2025. Åtgärden svarar även mot den EU-gemensamma prioriteringen social och ekonomisk resiliens, genom att bidra till att uppfylla Sveriges mål om att minst 82 procent av befolkningen i åldrarna 20–64 år ska vara sysselsatta 2030.

Tabell 3.3 Reformers och investeringar

Investering/reform	Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen	Landsspecifik rekommendation	EU-gemensam prioritering
En nationell skolpengsnorm för ökad likvärdighet		2019.2.1, 2020.2.2, 2022.3.1 2023.3.1, 2024.3.1	Social och ekonomisk resiliens
Samverkan för bästa skolan		2019.2.1, 2020.2.2, 2022.3.1, 2024.3.1	Social och ekonomisk resiliens
Statsbidrag till huvudmän för förskoleklasser och grundskolor		2019.2.1, 2020.2.2, 2022.3.1 2023.3.1, 2024.3.1	Social och ekonomisk resiliens
Ett nationellt professionsprogram		2023.3.1, 2024.3.1	Social och ekonomisk resiliens
Fler vägar till arbetslivet		2022.3.1 2023.3.2	Social och ekonomisk resiliens
Expansion av yrkeshögskola		2020.2.2 2023.4.5	En rättvis grön omställning En rättvis digital omställning Social och ekonomisk resiliens
Utbyggnad av bl.a. civilingenjörsutbildningar för grön och digital omställning		2019.2.1, 2020.2.1, 2023.4.5	Social och ekonomisk resiliens En rättvis grön omställning En rättvis digital omställning
Försöksverksamhet med kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)		2022.3.1, 2022.3.2, 2024.3.1	Social och ekonomisk resiliens
Omställningsstudiestödet	RRF mål 31 och 32 i bilaga till rådets genomförandebeslut om ändring av Sveriges återhämtningsplan av den 4 maj 2022	2019.2.1, 2020.2.1, 2023.4.5, 2024.3.2	Social och ekonomisk resiliens En rättvis grön omställning En rättvis digital omställning
Förstärkt stöd för att effektivt sammanföra långtidsarbetslösa med arbetsgivare		2022.3.2, 2023.3.2, 2024.3.2	Social och ekonomisk resiliens

Om det finns åtgärder som anges i både Sveriges medelfristiga plan och Sveriges återhämtningsplan uppges de mål och delmål som är aktuella i båda planerna i kolumnen Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen.

3.4 Uppbyggnad av försvarsförmågor

I detta avsnitt redogörs för den nyckelreform som svarar mot den EU-gemensamma prioriteringen uppbyggnad av försvarsförmågor. Sverige har inte fått någon landsspecifik rekommendation inom området (se tabell 3.4).

Den försvarspolitiska propositionen som avses beslutas den 10 oktober 2024 bidrar till den EU-gemensamma prioriteringen uppbyggnad av försvarsförmågor. Det militära försvaret föreslås samtidigt tillföras betydande resurstillskott för perioden 2025–2035 i budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.6 och 5.6), se avsnitt 3.5. Betydande resursförstärkningar föreslås tillföras såväl det militära som det civila försvaret. Anslagen till det militära försvaret beräknas öka med omkring 60 miljarder kronor fr.o.m. 2024 t.o.m. 2030. Medlen till det civila försvaret föreslås ökas med 2 miljarder kronor för 2025 och beräknas sedan stegvis öka upp till 8,5 miljarder kronor per år fr.o.m. 2028. Ambitionshöjningarna avser bemanning, materielanskaffning och infrastruktur. Det svenska försvaret är redan i dagsläget under

kraftig uppbyggnad. För detta genomförs betydande insatser under hela planeringsperioden och fortsatt fram t.o.m. 2035. Utgifter för investeringar avseende det militära försvaret faller huvudsakligen ut under den senare delen av planeringsperioden.

Reformen har sin grund i det arbete som genomförs inom ramen för Försvarsberedningen. Försvarsberedningen utgör ett forum för konsultationer mellan regeringen och representanter för de politiska partierna i riksdagen. Försvarsberedningen består av ledamöter från de åtta riksdagspartierna, sakkunniga och experter samt ett sekretariat. Målet är att nå en så bred enighet som möjligt om hur Sveriges försvars- och säkerhetspolitik ska utformas. Med utgångspunkt i bl.a. Försvarsberedningens rapporter utformar regeringen sina förslag till riksdagen.

I april 2024 presenterade Försvarsberedningen slutrapporten Stärkt försvarsförmåga, Sverige som allierad (Ds 2024:6) innehållande den övergripande ambitionen för det militära försvaret och förslag rörande den samlade ekonomin för totalförsvaret. Försvarsberedningens förslag om tillskott till totalförsvaret innebär att betydande resurser avsätts för att fortsätta upprustningen av Sveriges kapacitet inom såväl det militära som det civila försvaret.

Tabell 3.4 Reformers och investeringar

Investering/reform	Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen	Landsspecifik rekommendation	EU-gemensam prioritering
Den försvarspolitiska propositionen			Uppbyggnad försvarsförmågor

Om det finns åtgärder som både finns i Sveriges medelfristiga plan och Sveriges återhämtningsplan anges de mål och delmål som är aktuella i båda planerna i kolumnen Faciliteten för återhämtning och resiliens eller Partnerskapsöverenskommelsen.

3.5 Offentliga investeringsbehov

I budgetpropositionen för 2025 redogör regeringen för satsningar inom flera områden såsom försvar, rättsväsende, integration, skola, vård, infrastruktur och klimat. Inom forskning och innovation, transportinfrastruktur och försvar har regeringen presenterat, eller planerar att presentera, förslag som innebär att offentliga investeringar inom dessa områden kommer att pågå under en längre tid. Därutöver redogör Sverige i sin nationella energi- och klimatplan för de investeringar som krävs för att Sverige ska tillgodose kommande års energibehov genom investeringar i elproduktionen och transmissionsnätet. Av tabell 3.5 framgår det hur dessa initiativ svarar mot de EU-gemensamma prioriteringarna.

Forskning och innovation

Sverige är en av de medlemsstater inom EU som investerar mest i forskning och utveckling (FoU) i relation till BNP, ca 3,4 procent. De statliga anslagen för FoU uppgår 2024 till 48,2 miljarder kronor enligt Statistiska centralbyråns statsbudgetanalys. I den forsknings- och innovationspolitiska propositionen Forskning, frihet, framtid, kunskap och innovation för Sverige (prop. 2020/21:60) har följande uppföljningsbara delmål pekats ut för tioårsperioden 2017–2026:

- Sverige ska vara ett internationellt attraktivt land för investeringar i forskning och utveckling. De offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling bör även i fortsättningen överskrida EU:s mål.
- En övergripande kvalitetsförstärkning av forskningen ska ske och jämställdheten ska öka.
- Samverkan och samhällspåverkan ska öka.

Forskning och innovation har en bred ansats och kan bemöta samtliga EU-prioriteringar beroende på inriktning. Regeringen avser att fortsätta främja investeringar inom forskning och innovation och kommer under hösten 2024 att presentera en samlad forsknings- och innovationsproposition med fokus på excellens, internationalisering och innovation I budgetpropositionen för 2025 föreslår regeringen att de statliga anslagen för forskning och innovation ska öka med 1,5 miljarder kronor 2025 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 16 avsnitt 6.5.1). För 2026 och 2027 beräknas satsningarna till 2,5 miljarder kronor respektive 4 miljarder kronor och fr.o.m. 2028 till 6,5 miljarder kronor per år. Satsningarna kan anses bidra till de EU-gemensamma prioriteringarna social och ekonomisk resiliens, en rättvis grön omställning, och en rättvis digital omställning.

Transportinfrastruktur

Sverige är beroende av en väl fungerade infrastruktur med ett tillförlitligt transportsystem. Behovet av underhåll av transportinfrastrukturen är stort. Regeringen har påbörjat arbetet med en ny nationell plan för transportinfrastrukturen för planperioden 2026–2037. Under 2024 avser regeringen att lämna en infrastrukturproposition med förslag till ekonomiska ramar om 1 171 miljarder kronor i 2025 års prisnivå för den nya planperioden. I budgetpropositionen för 2025 föreslås även att regeringen ska bemyndigas att ingå ekonomiska åtaganden som medför behov av framtida anslag på högst 301 miljarder kronor. Av dessa avser 161 miljarder kronor anslaget 1:1 *Utveckling av statens transportinfrastruktur* för perioden 2026–2050, 42 miljarder kronor avser anslaget 1:2 *Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur* för perioden 2026–2038, 77 miljarder kronor avser anslaget 1:11 *Trängselskatt i Stockholm* för perioden 2026–2060 samt 21 miljarder kronor avser anslaget 1:14 *Trängselskatt i Göteborg* för perioden 2026–2040 (prop. 2024/25:1 utg.omr. 22, avsnitt 3.5.1, 3.5.2, 3.5.11 och 3.5.14).

Investeringar inom transportinfrastruktur bidrar till den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis grön omställning genom att möjliggöra en ökad användning av kollektiva transportmedel och därmed minskade utsläpp av fossila bränslen. Investeringarna bidrar även till prioriteringen social och ekonomisk resiliens genom minskade regionala skillnader i tillgång till väl fungerade transportinfrastruktur.

Försvar

Uppbyggnaden av det svenska försvaret har pågått under en längre tid. Med tillskotten i budgetpropositionen för 2025 prognostiseras försvarsutgifterna nästa år motsvara ca 2,4 procent av BNP enligt Natos redovisningspraxis. Sveriges medlemskap i Nato kommer att påverka hela totalförsvaret och medföra nya uppgifter för såväl försvarsmyndigheterna som för vissa beredskapsmyndigheter inom det civila försvaret.

Baserat på Försvarsberedningens slutrapport Stärkt försvarsförmåga, Sverige som allierad har regeringen bl.a. gett Försvarsmakten i uppdrag att lämna underlag för genomförande av förslagen. Den totala ekonomiska ramen för det militära försvaret beräknas i löpande priser öka från 126 miljarder kronor 2024 till 225 miljarder kronor 2035.

I december 2023 presenterade Försvarsberedningen delrapporten Kraftsamling, inriktning av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret (Ds 2023:34). Inriktningen i rapporten är att det civila försvaret i närtid måste utveckla en högre samlad totalförsvarsförmåga. I den ovan refererade slutrapporten från Försvarsberedningen föreslås att den ekonomiska ramen för det civila försvaret successivt ska

öka och uppgå till minst 15 miljarder kronor per år fr.o.m. 2028 och framåt i löpande priser.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2025 föreslagit att anslagen 1:1–1:13 inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ska uppgå till totalt 138 miljarder kronor (prop. 2024/25:1 utg.omr. 6 avsnitt 4.6 och 5.6). Detta är omkring 13 miljarder kronor mer än anslagna medel för 2024.

Investeringar i försvaret kommer att påverka hela totalförsvaret kommande år, bl.a. inom bemanning, materielanskaffning och infrastruktur, vilket bidrar till den EU-gemensamma prioriteringen uppbyggnad av försvarsförmågor.

Elproduktion och transmissionsnätet

I Sveriges uppdaterade nationella energi- och klimatplan (NEKP) presenteras Sveriges investeringsbehov i elproduktion. Beräkningarna utgår från Statens energimyndighets rapport om långsiktiga scenarier 2023. I den uppdaterade nationella energi- och klimatplanen redogörs för Sveriges investeringsbehov fram t.o.m. 2050 uppdelat i sju olika energigrupper: vattenkraft, kärnkraft, kraftvärme (inom fjärrvärmesystemen), industriellt mottryck, vindkraft, solex samt kondensproduktion och gasturbiner. Det är enbart nyinvesteringar i elproduktion som har inkluderats i sammanställningen och beloppen är uppdelade i femårsperioder. Enligt beräkningarna kommer behovet av nya investeringar under enskilda femårsperioder mellan 2020–2040 att variera mellan 10–140 miljarder kronor. Vindkraft är den grupp där investeringsbehovet ansågs störst.

I den uppdaterade nationella energi- och klimatplanen för 2021–2030 redogörs även för kommande investeringsbehov i transmissionsnätet under perioden baserat på Affärsverket svenska kraftnäts systemutvecklingsplan. Enligt systemutvecklingsplanen kommer svenska nätinvesteringar att uppgå till sammantaget 170 miljarder kronor 2022–2031. Av dessa utgör ca 46 miljarder kronor reinvesteringar i befintliga stationer och ledningar, ca 48 miljarder kronor nyinvesteringar och knappt 7 miljarder kronor investeringar i utvecklingsprojekt. För en mer detaljerad redogörelse av fördelningen av investeringarna se rapporten Systemutvecklingsplan 2022–2031 (Affärsverket svenska kraftnät 2021).

Investeringar i elproduktion och i transmissionsnätet bidrar till den EU-gemensamma prioriteringen en rättvis grön omställning genom ökad elanvändning och därmed minskade utsläpp av fossila bränslen. Investeringarna bidrar även till prioriteringen energitrygghet genom att förstärka elproduktionskapaciteten.

Tabell 3.5 Offentligt investeringsbehov

Gemensam EU-prioritering	Beskrivning av investeringsbehov
Social och ekonomisk resiliens En rättvis grön omställning En rättvis digital omställning Energitrygghet	Sverige ska fortsätta vara ett internationellt attraktivt land för investeringar i forskning och utveckling. De offentliga och privata investeringarna i detta ska även i fortsättningen överskrida EU:s mål.
Social och ekonomisk resiliens En grön rättvis omställning	Behovet av underhåll i transportinfrastrukturen är stor i Sverige. Regeringen har påbörjat arbetet med en ny nationell plan för transportinfrastrukturen för 2026–2037.
Uppbyggnad av försvarsförmågor	Det allvarliga säkerhetsläget gör att det är nödvändigt att fortsätta att stärka såväl det militära som det civila försvaret. Som ett led i detta avser regeringen att lämna en proposition till riksdagen om totalförsvarets fortsatta inriktning och utformning för perioden 2025–2035.
En rättvis grön omställning Energitrygghet	Investeringsbehoven kopplade till Sveriges ökande elbehov är stora. I Sveriges nationella energi- och klimatplan redogörs för investeringsbehoven inom olika energislag samt i transmissionsnätet fram t.o.m. 2040 respektive 2030.

4 Sveriges återhämtnings- och resiliensplan samt partnerskapsöverenskommelse

I detta avsnitt redogörs för Sveriges återhämtnings- och resiliensplan (återhämtningsplanen) samt Sveriges partnerskapsöverenskommelse, inklusive regeringens bedömning av de landsspecifika rekommendationer som rör genomförandet av dessa EU-fonder. I avsnittet beskrivs även förenlighet med och sannolika synergier mellan åtgärder i den medelfristiga planen och åtgärder i återhämtningsplanen samt partnerskapsöverenskommelsen.

4.1 Sveriges återhämtningsplan

Den 4 maj 2022 antog rådet genomförandebeslutet för Sveriges återhämtningsplan. Därefter antog rådet den 9 november 2023 ett uppdaterat genomförandebeslut med en ändring som bl.a. innebar att återhämtningsplanen utökades med ett REPowerEU-kapitel som innehåller åtgärder för att skynda på den gröna omställningen.

Centrala åtgärder i planen är bl.a. investeringsprogrammen Klimatklivet som ska finansiera lokala och regionala aktiviteter för att bl.a. minska utsläppen av koldioxid samt Industriklivet som ska finansiera projekt som bidrar till utsläppsminskningar inom industrisektorn, vilket bör påskynda den gröna omställningen av ekonomin. I planen återfinns också åtgärder för att öka energieffektiviseringen av flerbostadshus och en reform för att snabba upp tillståndsförfarandet för elnätsbyggnation för att stärka elnäten inom Sverige och åtgärda inhemska och gränsöverskridande flaskhalsar vid energiöverföring. Vidare finns åtgärder för att stödja utbyggnaden av bredbandsnät som bidrar till att förbättra tillgången till snabba förbindelser där marknadskrafter saknas (oftast i glesbygdsområden), samt åtgärder för att höja kompetensen hos personal inom äldreomsorgen som kommer att bidra till de äldres välfärd och därmed till att förbättra den sociala sammanhållningen. I september 2024 begärde Sverige att återhämtningsplanen ska ändras på så sätt att två nya reformer ska läggas till i stället för åtgärden Förhöjd reduktionsplikt. De nya reformerna Mer effektiv miljöprovning och Nationellt professionsprogram för rektorer, lärare och förskollärare adresserar utmaningar kopplade till den gröna omställningen respektive utbildningsområdet. Arbetet med att genomföra de åtgärder som ingår i återhämtningsplanen är prioriterat i syfte att understödja en snabb ekonomisk återhämtning och accelerera den gröna och digitala omställningen. Genomförandet av åtgärderna i Sveriges återhämtningsplan fortskrider i huvudsak enligt plan.

4.2 Sveriges partnerskapsöverenskommelse

Den 25 maj 2022 godkände kommissionen Sveriges partnerskapsöverenskommelse för perioden 2021–2027. I den anges Sveriges strategiska inriktning för Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Fonden för en rättvis omställning (FRO), Europeiska socialfonden+ (ESF+) och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

I partnerskapsöverenskommelsen framgår val av politiska mål¹⁵ för de svenska programmen.

- Ett konkurrenskraftigare och smartare Europa genom främjande av innovativ och smart ekonomisk omvandling samt regional digitalisering och digital infrastruktur (Eruf).
- En grönare och koldioxidsnål övergång till en ekonomi med noll nettoutsläpp och ett motståndskraftigt Europa genom främjande av en ren och rättvis energiomställning, gröna och blå investeringar, den cirkulära ekonomin, begränsning av klimatförändringar, klimatanpassning, riskförebyggande, riskhantering och hållbar mobilitet i städer (Eruf, EHFVF).
- Ett mer sammanlänkat Europa genom förbättrad mobilitet (Två Eruf-program).
- Ett mer socialt och inkluderande Europa genom genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter (ESF+).

FRO ska stödja det specifika målet att göra det möjligt för regioner och människor att hantera de sociala, sysselsättningsrelaterade, ekonomiska och miljömässiga effekterna av omställningen i riktning mot unionens klimat- och energimål för 2030 och en klimatneutral ekonomi i unionen senast 2050, med utgångspunkt i Parisavtalet.

I Sverige genomförs Eruf i åtta regionala program (de åtta s.k. Nuts 2-områdena) och ett nationellt program. Insatserna inom programmen ska bidra till en hållbar regional utveckling. Det nationella FRO-programmet fokuserar på län vars industrier är koldioxidintensiva eller fossilberoende och ska motverka negativa effekter av klimatomställningen.

ESF+ genomförs i ett nationellt program och omfattar insatser som leder till att tillgången till sysselsättning förbättras, livslångt lärande främjas, aktiv inkludering uppmuntras och social inkludering främjas.

Insatserna inom Sveriges EHFVF-program stödjer genomförandet av EU:s gemensamma fiskeripolitik, bl.a. genom att främja ett hållbart fiske och adressera miljöproblem samt främja hållbar tillväxt inom vattenbrukssektorn.

Genomförandet av partnerskapsöverenskommelsen fortskrider i huvudsak enligt plan. Arbete pågår för att identifiera eventuella behov att ändra programmen i samband med den halvtidsöversyn som ska lämnas till EU-kommissionen senast i mars 2025. I översynsarbetet ingår i relevanta delar en bedömning av om Sverige bör utnyttja de möjligheter som den europeiska plattformen för strategisk teknik erbjuder.

¹⁵ Politiska mål i enlighet mer artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik.

4.3 Förenlighet med och synergier mellan den medelfristiga planen, återhämtningsplanen och partnerskapsöverenskommelsen

Nedan redogörs för förenlighet med och synergier mellan åtgärder i den medelfristiga planen, återhämtningsplanen och partnerskapsöverenskommelsen inom områdena grön omställning, digital omställning, kompensatoriska insatser inom utbildning och transportinfrastruktur.

Grön omställning

Klimatklivet och Industriklivet är stora satsningar för att främja grön omställning i Sverige och de återfinns både i den medelfristiga planen och i Sveriges återhämtningsplan. Sedan återhämtningsplanen lämnades till kommissionen har båda stöden fått utökade nationella medel, och Klimatklivet har förlängts t.o.m. 2030. Ökade nationella medel har resulterat i att fler åtgärder får stöd, vilket därmed möjliggör ytterligare utsläppsminskningar. Både i den medelfristiga planen och i Sveriges återhämtningsplan finns ytterligare åtgärder som bidrar till minskade utsläpp men även till klimatomställningen i stort. I den medelfristiga planen ingår exempelvis, den Energipolitiska inriktningspropositionen, Justering av reduktionsplikten och Mer effektiv miljöprövning (avsnitt 3.2).

Insatserna i den svenska partnerskapsöverenskommelsen är förenliga med eller skapar synergier mellan åtgärder i såväl den medelfristiga planen som i Sveriges återhämtningsplan. Exempelvis avses Eruf-medlen i de regionala programmen gå till bl.a. åtgärder inom energieffektivitet, förnybar energi, smarta energisystem och cirkulär ekonomi inklusive åtgärder för kompetensutveckling. Det nationella Eruf-programmet innehåller även ett finansieringsinstrument som finansierar små och medelstora företag som bidrar väsentligt till klimatomställningen. FRO-programmet bidrar till klimatomställningen av stålindustrin i Norrbotten, metallindustrin i Västerbotten och mineralindustrin på Gotland. Insatser för ny teknik i industrierna, kompetensutveckling samt forskning och utveckling ingår i programmet. På Gotland bidrar programmet även till förstärkning av elnätet. Det svenska programmet för EHFVF stödjer teknikutveckling och innovation inom fiske- och vattenbrukssektorn som kan möjliggöra minskat miljö- och klimatavtryck. Det innehåller också åtgärder som syftar till ökad hållbarhet i produktionen inom beredningsindustrin. Även programmet för ESF+ kan bidra till den gröna omställningen, bl.a. genom kompetensutveckling med en sådan inriktning.

Digital omställning

Bredbandsutbyggnad är en nyckelfaktor för att främja digitalisering och social inkludering. Den är också avgörande för att möjliggöra digitala tjänster och innovationer, vilket i sin tur stärker ekonomisk motståndskraft och framtida tillväxt. Åtgärden finns i både den svenska återhämtningsplanen och den medelfristiga planen (avsnitt 3.2) och syftar till att nå målet om att hela landet ska ha tillgång till snabbt bredband senast 2025 enligt regeringens nuvarande bredbandsstrategi. Eruf-programmen för Övre Norrland och Mellersta Norrland som finansierar investeringar i ortssammanbindande nät och accessnät, kompletterar återhämtningsplanen och den medelfristiga planen. I dessa programområden finns stora glesbebyggda områden, med få boende och långa avstånd, som saknar tillgång till bredband av god kvalitet och med hög överföringshastighet. Stöd till bredbandsutbyggnad är en del av en bredare strategi för att säkerställa att alla medborgare och företag kan dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Andra åtgärder inom Eruf-programmen för digital omställning är olika former av kompetensutveckling för att öka nyttjandet av och potentialen med digital teknik samt för att förbättra den långsiktiga förmågan och kapaciteten för digital transformation. Programmet för ESF+ inkluderar också insatser för bl.a. kompetensutveckling inom digitalisering på såväl individ- som organisations- och strukturnivå. Även nya modeller för att tillgodose kompetensbehoven kan prövas och utvecklas.

Kompensatoriska insatser inom utbildning och arbetsmarknad

Kompensatoriska insatser för utbildning i den medelfristiga planen omfattar bl.a. insatser för att förbättra utbildningsresultaten för elever från mindre gynnade socioekonomiska grupper, liksom för högre utbildning, omställning och vidareutbildning för vuxna. Även insatser för att sammanföra långtidsarbetslösa med arbetsgivare ingår (avsnitt 3.3). En av åtgärderna i den medelfristiga planen, omställningsstudiestödet, finns även i Sveriges återhämtningsplan medan åtgärder i den medelfristiga planen är förenliga med eller skapar synergier mellan åtgärder i Sveriges återhämtningsplan inom samma område (t.ex. fler studieplatser i regionala yrkesutbildningar och fler årsstudieplatser inom högre yrkesutbildning).

Åtgärder i den medelfristiga planen inom området kompensatoriska insatser för utbildning är även förenliga med eller har synerger med programmet för ESF+. Detta program omfattar bl.a. kompetensutveckling för sysselsatta och rustande insatser för arbetslösa, t.ex. utbildning, så att dessa kommer i arbete eller närmare arbetsmarknaden. Programmet för ESF+ omfattar därtill insatser för barn i ekonomisk utsatthet som syftar till att stärka deras skolgång, skapa en meningsfull fritid och inkludera dem i en social gemenskap. Insatserna kan exempelvis bidra till att motverka segregation i skolorna och dess kringliggande verksamheter. Insatserna kan också ge målinriktad stöd till skolor i områden med socioekonomiska utmaningar som exempelvis läxhjälp, fritidsaktiviteter och språkstöd. Nya metoder och arbetssätt kan utvecklas och prövas inom programmet.

Transportinfrastruktur

I avsnitt 3.5 beskrivs regeringens infrastrukturproposition för ytterligare satsningar på Sveriges transportinfrastruktur för 2026–2037, inklusive satsningar på väg- och järnvägsunderhåll. Propositionen anger inriktningen för den nationella planeringen för transportsystemet och föreslår nya ekonomiska ramar för den kommande planperioden 2026–2037. I Sveriges återhämtningsplan finansieras en järnvägssatsning för att uppgradera vissa sträckor på den statliga järnvägsanläggningen. Åtgärden ingår i den nationella planen för transportsystemet 2022–2033 (skr. 2021/22:261). Finansieringen från EU möjliggör ytterligare satsningar på Sveriges järnvägsunderhåll.

Eruf-programmen för Övre Norrland och Mellersta Norrland finansierar vissa insatser för att utveckla hållbara intermodala transportlösningar som prioriteras regionalt. Åtgärderna syftar till att bemöta utmaningar i stora glesbebyggda områden, med få boende och långa avstånd. Åtgärderna kan ingå i den nationella planen för transportsystemet, men de kan också komplettera den statliga infrastrukturen genom att finansiera kommunal infrastruktur, t.ex. anslutande terminaler och stickspår till nationella investeringar.

Bilaga: Sammanställning av teknisk information från Europeiska kommissionen till Sverige

I enlighet med förordning (EU) 2024/1263¹⁶ har Sverige begärt teknisk information från Europeiska kommissionen i syfte att använda informationen som vägledning inför upprättandet av den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen (medelfristiga planen). Den tekniska informationen har sammanställts och redovisas i tabell 1–3.

Möjligheten att begära teknisk information ges till medlemsstater där den offentliga sektorns finansiella sparande enligt kommissionens vårprognos 2024 inte förväntas understiga -3 procent av BNP eller ha en offentlig bruttoskuld (den s.k. Maastrichtskulden) som överstiger 60 procent av BNP år 2024. Av förordning (EU) 2024/1263 följer att en medlemsstat som ber om teknisk information ska redogöra för den.

Den tekniska informationen har beräknats av kommissionen enligt en EU-gemensam metodologi¹⁷. Den utgår från kommissionens vårprognos 2024 och en medelsiktig förlängning av denna prognos fram till 2033. BNP-tillväxt och åldrandekostnader på lång sikt överensstämmer med uppgifterna i kommissionens och rådets gemensamma åldrande rapport från 2024. Den tekniska informationen ska enligt EU-ramverket tillhandahållas både med och utan en s.k. förlängning av perioden för medlemsstatens finanspolitiska anpassning, samt med och utan en s.k. skyddsmekanism för underskottsresiliens (se tabell 1.0 och 2.0).

Den standardiserade perioden för medlemsstaternas finanspolitiska anpassning är fyra år. EU-ramverket innehåller dock en möjlighet att begära en förlängning av denna period på upp till sju år, om medlemsstaten i fråga genomför reformer och investeringar som uppfyller ett antal kriterier. Medlemsstaternas medelfristiga planer kommer alltid vara fyra eller fem år (beroende på mandatperiodens längd), men takten för den eventuella nödvändiga konsolideringen, som utgår från kommissionens skuldåldersanalys, under denna period kan minskas om medlemsstaten begär en förlängning. För svenskt vidkommande medför EU ramverket inga konsolideringskrav, vilket innebär att vår anpassning inte skulle ändras om vi ber om en förlängning. Av den anledningen är de siffror som anges i tabell 1.0 och 2.0 desamma för Sverige.

När det gäller skyddsmekanismen för underskottsresiliens syftar denna till att främja en marginal i strukturella termer på 1,5 procent av potentiell BNP i förhållande till EU-ramverkets gränsvärde för den offentliga sektorns finansiella sparande om -3 procent av BNP. För medlemsstater som inte har begärt en förlängning av den finanspolitiska anpassningsperioden ska detta ske genom en årlig förstärkning av det strukturella primära sparandet om 0,4 procentenheter av potentiell BNP. För medlemsstater med en förlängning av anpassningsperioden ska den årliga förstärkningen av det strukturella sparandet uppgå till 0,25 procentenheter av potentiell BNP.

För Sverige följer alltså inga krav på finanspolitisk anpassning av EU-ramverket, varför varken en förlängning av perioden för finanspolitisk anpassning eller skyddsmekanismen för underskottsresiliens är relevant. Den tekniska information som

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1263 av den 29 april 2024 om en effektiv samordning av den ekonomiska politiken och om multilateral budgetövervakning samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1466/97.

¹⁷ Debt Sustainability Monitor 2023.

används som vägledning vid skattningen av nettoutgiftsbanan i den medelfristiga planen är därmed att gränsen för det primära strukturella sparandet 2028 är -1,8 procent av potentiell BNP (se tabell 1 rad 1, utan skyddsmekanism för underskottsresiliens).

Tabell 1.0 Teknisk information för en plan utan förlängning av perioden för finanspolitisk anpassning (4 år), Sverige

	Med skyddsmekanismen för underskottsresiliens	Utan skyddsmekanismen för underskottsresiliens
Gräns för det strukturella primära sparandet 2028, procent av potentiell BNP	-0,8	-1,8
<i>Skilnad i förhållande till det strukturella primära sparandet 2024, procentenheter av potentiell BNP</i>	-1,5	-2,5

Källa: Europeiska kommissionen.

Tabell 2.0 Teknisk information för en plan med förlängning av perioden för finanspolitisk anpassning (7 år), Sverige

	Med skyddsmekanismen för underskottsresiliens	Utan skyddsmekanismen för underskottsresiliens
Gräns för det strukturella primära sparandet 2028, procent av potentiell BNP	-0,8	-1,8
<i>Skilnad i förhållande till det strukturella primära sparandet 2024, procentenheter av potentiell BNP</i>	-1,5	-2,5

Källa: Europeiska kommissionen.

Tabell 3.0 De viktigaste budgetmässiga, makroekonomiska och finansiella variablerna, Sverige

Budgetvariabler: Ursprungliga förhållanden	2023	2024
Finansiellt sparande, procent av BNP	-0,6	-1,4
Konsoliderad bruttoskuld, procent av BNP	32,2	32,0
Ökning av nettoutgifter, procent	7,5	5,9
Strukturellt primärt sparande, procent av potentiell BNP	0,8	0,7
Viktigaste antaganden för en plan utan förlängning (4 år)	Antaganden	Period
Förändring i kostnaden för åldrande, procentenheter av BNP	0,0	2028–2038
Stockflödesjustering, procent av BNP	0,0	2025–2038 genomsnitt
Real BNP-tillväxt, procent	1,8	2025–2038 genomsnitt
inflation (förändring i BNP-deflator), procent	2,1	2025–2038 genomsnitt
Nominell implicit ränta, procent	2,3	2025–2038 genomsnitt
Viktigaste antaganden för en plan utan förlängning (7 år)	Antaganden	Period
Förändring i kostnaden för åldrande, procentenheter av BNP	-0,2	2031–2041
Stockflödesjustering, procent av BNP	0,0	2025–2041 genomsnitt
Real BNP-tillväxt, procent	1,9	2025–2041 genomsnitt
Inflation (förändring i BNP-deflator), procent	2,2	2025–2041 genomsnitt
Nominell implicit ränta (%), procent	2,3	2025–2041 genomsnitt

Källa: Europeiska kommissionen.

Regeringskansliet
Finansdepartementet
103 33 Stockholm